

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Administratie Land- en Tuinbouw

Afdeling Duurzame Landbouw

**EINDRAPPORT
VOOR DEMONSTRATIEPROJECTEN DUURZAME LANDBOUW 2005**

Projecttitel: Reductie van reststikstof in de vollegrondsgroenteteelt

**Aanvrager: Proefstation voor de Groenteteelt vzw
Duffelsesteenweg 101, 2860 Sint-Katelijne-Waver**

Dossier n°: 07-2005

Per post in twee exemplaren zenden naar:

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Administratie Land – en Tuinbouw
Afdeling Duurzame Landbouw
t.a.v. ir. J. Verstrynge, afdelingshoofd
Leuvenseplein 4
1000 Brussel
tel : 02/553.63.56
fax : 02/553.63.60

met copie onder digitale vorm naar: ingeborg.vanoost@ewbl.vlaanderen.be
het e-mailadres van de begeleidende ambtenaar in
buitendienst (zie startbrief)

1. INDIENING	3
INSTELLING, VERANTWOORDELIJK VOOR UITVOERING VAN HET PROJECT	3
2. INHOUD VAN HET EINDRAPPORT.....	4
INLEIDING: SITUERING EN DOELSTELLING VAN HET PROJECT.....	5
<i>Situering .....</i>	5
<i>Doelstelling .....</i>	6
<i>Overzicht van de projectrealisaties .....</i>	7
<i>Leden van de Projectgroep.....</i>	7
TECHNISCH VERSLAG VAN HET PROJECT	8
<i>Vooronderzoek naar de nitraatresiduwaarde.....</i>	8
<i>Bespreking van de resultaten.....</i>	11
<i>Resultaten en beschrijvingen.....</i>	20
Selecteren van de praktijkvelden	20
Telers Regio Antwerpen versus Proefstation voor de Groenteteelt	23
Telers regio West-Vlaanderen Versus Provinciaal Onderzoeks- en Voorlichtingscentrum voor de Land- en Tuinbouw	40
Telers regio Oost-Vlaanderen versus Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt Oost-Vlaanderen.....	64
<i>EVALUATIE VAN DE DEMONSTRATIEWAARDE VAN HET PROJECT.....</i>	81
<i>CONCLUSIES/APPRECIATIE.....</i>	83
3. BIJLAGEN.....	85

1. INDIENING

Het eindrapport vergezelt de aanvraag tot uitbetaling van de laatste schijf van de subsidie van het door u uitgevoerde demonstratieproject.

Het eindrapport moet opgesteld worden conform het hiernavolgende schema en moet in 2 exemplaren en 1 digitale copie ingediend worden bij de Administratie Land- en Tuinbouw na het beëindigen van het demonstratieproject.

De Administratie Land- en Tuinbouw behoudt zich het recht voor bijkomende informatie te vragen, ten einde de Administratie in staat te stellen het project te beoordelen op basis van volledige informatie.

INDIEN EEN VAN DE VOLGENDE GEGEVENS IS GEWIJZIGD SINDS DE INDIENING VAN HET TUSSENTIJD'S RAPPORT VAN HET PROJECT, GELIEVE DEZE HIERONDER TE VERMELDEN. INDIEN DEZE ONGEWIJZIGD ZIJN GEBLEVEN, GELIEVE TE NOTEREN "IDEM"

INSTELLING, VERANTWOORDELIJK VOOR UITVOERING VAN HET PROJECT

Naam: IDEM

Adres: IDEM

Rechtsvorm: IDEM

BTW-plichtig: IDEM   BTW-nummer: IDEM

BTW-stelsel: IDEM

Telefoon: IDEM

Fax: IDEM

E-mail: IDEM

Contactpersoon: IDEM

Functie: IDEM

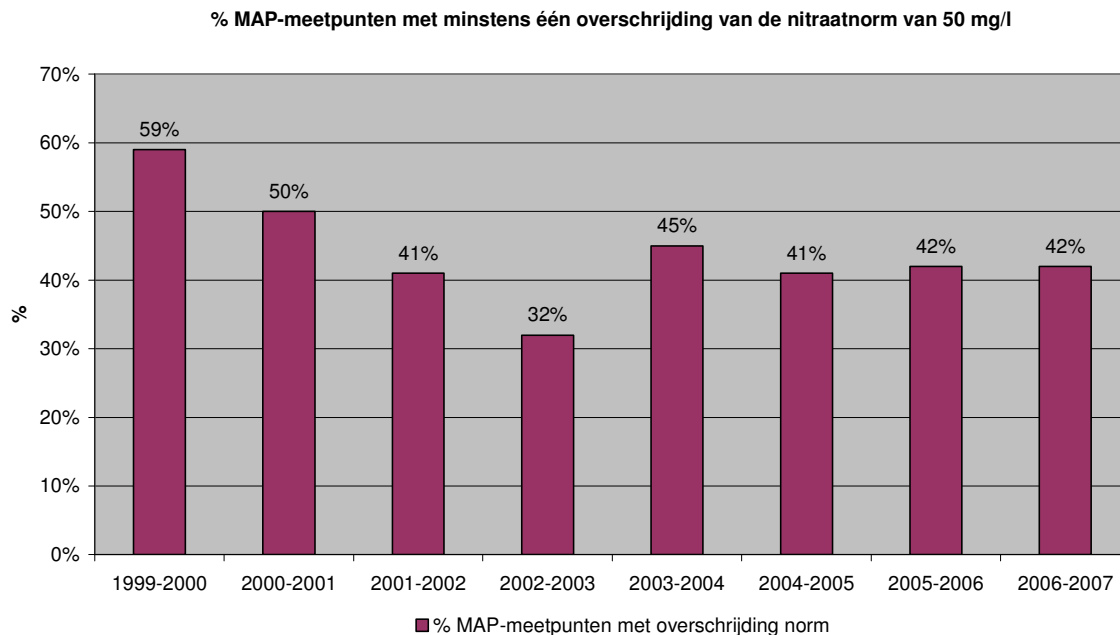
Bankrekeningnummer: IDEM

2. INHOUD VAN HET EINDRAPPORT

INLEIDING: SITUERING EN DOELSTELLING VAN HET PROJECT

Situering

In de vollegrondsgroenteteelt is de nitraatresiduwaarde een problematisch gegeven. De laatste jaren is er op het percentage MAP-meetpunten dat overschreden wordt (meer dan 50 mg nitraat/L) geen verbetering merkbaar. De gunstige trend die in het meetjaar '99-'00 startte, werd doorbroken in het meetjaar '03-'04. Het zijn onder meer gebieden met een intensief tuinbouw karakter waar de problemen het grootst zijn.

Figuur 1. Evolutie van de overschrijdingen in het MAP-meetnet.

De problemen zijn tweeledig van aard. De eerste factor van het probleem is te wijten aan een onaangepaste en onverantwoorde bemesting van de teler. Nog te vaak wordt geen rekening gehouden met bemestingstechnieken die voor een optimale benutting van stikstof zorgen en leiden tot een minimale hoeveelheid reststikstof die achterblijft in de bodem. Vele telers bemesten zonder rekening te houden met de mineralisatie waardoor stikstofoverschotten in de bodem achterblijven en uitspoelen. Op sommige probleempercelen werd in de sperperiode zelfs een veelvoud van de norm teruggevonden. Het blijkt dat het vaak dezelfde percelen zijn die met deze problemen te kampen hebben. De oorzaak is vaak de geschiedenis van de gebruikte organische bemesting. Vooral het gebruik van te grote hoeveelheden drijfmest (soms ook champignonmest) zorgt voor een grote fractie onstabiele organische stof die zeer gemakkelijk maar ongecontroleerd in functie van de weersomstandigheden kan mineraliseren.

De tweede factor van het probleem is het intensieve tuinbouw karakter van de percelen. Het is vaak onmogelijk om in de sperperiode nitraatresiduwaarden te bereiken die kleiner zijn dan de huidige enorm van 90 kg NO₃-/ha. Vooral in het geval van meerde teelten per jaar is het moeilijk om de stikstofbehoefte van de planten te waarborgen én in de sperperiode de norm te respecteren. Die norm houdt in het huidige mestdecreet (22/12/2006) geen rekening met de opname van stikstof in het najaar of de bewortelbare zone waaruit stikstof kan geput worden.

Daar er aan deze laatste factor weinig te verhelpen is zonder in te boeten op een verlaagde productie of een verminderde kwaliteit, moet het essentieel belang van een optimale bemesting

benadrukt worden. De teler moet ervan overtuigd worden dat een verantwoorde bemesting wel leidt tot een verlaagde hoeveelheid reststikstof in de bodem.

Doelstelling

Dit demonstratieproject richt zich in de eerste plaats naar groentetelers in openlucht. In het demonstratieproject wordt aangetoond hoe de stikstof het best kan afgestemd worden op de behoefte van de plant en hoe het nitraatresidu zo laag mogelijk kan gehouden worden. De proefcentra PCG (Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt Kruishoutem), POVLT (Provinciaal Onderzoek- en Voorlichtingscentrum voor Land- en Tuinbouw, Rumbeke-Beitem) en PSKW (Proefstation voor de Groenteteelt, Sint-Katelijne-Waver) zullen ingeschakeld worden om de drie belangrijkste gebieden met intensieve openluchtgroenteteelt te bestrijken. Daarmee zijn tevens ook de meeste probleemgebieden inzake nitraatuitspoeling opgenomen in het demonstratieproject.

Het geheel van maatregelen die door de proefcentra worden uitgewerkt worden verstaan onder "Advies Proefcentra" in het verdere verloop van het project. Om de praktijkwaarde van het project te vergroten werd op percelen bij vollegrondsgroentetelers gewerkt.

Concreet werd in een eerste fase van het project een 'pool' van professionele telers per regio samengesteld worden. Hieruit werden een vijftal kandidaten gekozen waar de demonstratievelden aangelegd werden. Die keuze gebeurde op basis van een staalname die in het najaar van 2005 gestoken werd. Het zijn vooral de telers die, volgens de bodemanalyse, te kampen hebben met een zeer hoge hoeveelheid reststikstof en regelmatig organische mest van dierlijke oorsprong gebruiken die in aanmerking kwamen. Door geen specifieke vollegrondsteelten te kiezen, konden alle teelten in aanmerking komen. Dit laat een brede toepassing van het demonstratieproject toe.

In de tweede fase werden bij de betrokken telers demonstratieproeven aangelegd. De keuze van de teelt of de teeltcombinaties is in handen van de telers. Op een gedeelte van het perceel werd de bemesting uitgevoerd volgens advies van de proefcentra. Op het overige deel van het perceel werd de bemesting uitgevoerd door de teler, volgens eigen kennis en inzicht.

De adviezen van de proefcentra zijn gesteund op het "Kulturbegleitenden Nmin Sollwerte (KNS)-system" aangevuld met eigen kennis over bepaalde teelten. Bij deze methode ligt de opname en het opnameverloop van stikstof door een bepaald gewas en de minimum voorraad aan minerale stikstof (de bodembuffer) aan de basis. Omdat mineralisatie uit organisch materiaal en de uitspoeling zeer moeilijk zijn in te schatten, werkt men met een bijbemesting later in de teelt op basis van een N-mineraal bepaling van de bodem. Andere technieken die gebruikt werden om te komen tot een optimale efficiëntie zijn toedieningen volgens band- en rijbemesting. In de mate van het mogelijke werd ook de keuze van de meststof aangepast. Bovendien werd ook gebruikt gemaakt van meststoffen met een lage stikstofvrijstelling in het eerste jaar na opbrenging.

Op regelmatige tijdstippen wordt een bodemanalyse verricht op beide delen van het perceel. Dit gebeurt in de 0-90 cm laag, opgesplitst per 30 cm. In de periode van 1 oktober en 15 november wordt een bodemstaal genomen ter controle van het de hoeveelheid reststikstof.

Op het einde van elke teelt wordt de kwaliteit en de opbrengst bepaald van de beide bemestingsstrategieën.

Overzicht van de projectrealisaties

PROJECTREALISATIES	VORM VAN RAPPORTERING	BIJLAGE NUMMER
PUBLICATIES PROEFTUINNIEUWS	PUBLICATIE	1 - 5
STUDIEAVOND ST-KAT-WAVER & ROESLAERE	PRESENTATIE	6
GELEIDE BEZOEKEN & VOORDRACHTEN	OVERZICHT	7

Leden van de Projectgroep

ADLO

Bart Debussche , Inge Van Oost
Marleen Mertens, Katrien Jannssen

Proefcentra

PCG Kruishoutem: Luc De Reycke
POVLT Beitem: Danny Callens, Franky Coopman
PSKW Sint Katelijne Waver: Luc De Rooster, Joris De Nies

Wetenschappelijke expertise

Bodemkundige Dienst: Jan Bries
Ugent: Georges Hofman, Joost Salomez

Boerenbond

Patrick Meulemeester, Walter Van Neck

Telersverenigingen

Lava: Maarten De Moor
Brava: Isabel De Blaiser
LTV: Wilfried Jeurissen
Mechelse Veilingen: Ludo Van Kelst
Profruco: Filiep Callewaert
Reo: Paul Demyttenaere en Rik Decadt
Veiling Hoogstraten: Bart Van Olmen
Ingro: Ingeborg Van Wonthergem
Vegebe

TECHNISCH VERSLAG VAN HET PROJECT

Vooronderzoek naar de nitraatresiduwaarden

Ter voorbereiding van het project werden door het Proefstation voor de Groenteteelt te St-Katelijne-Waver en het Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt, te Kruishoutem in de sperperiode van 2005 bodemstalen genomen bij verschillende tuinders en op verschillende percelen. De bodemstalen werden genomen in de 0-90 cm, opgesplitst per 30 cm. De stalen werden gerangschikt per gewascategorie, het gemiddelde van de categorie werd berekend. De resultaten zijn te vinden in Tabel 1 en Tabel 2. In totaal werden 66 percelen bemonsterd. Vooral percelen met prei nemen een belangrijk aandeel in.

Tabel 1. Nitraatresidu waarden in de sperperiode 2005 (van 6 tot 14 november) genomen in de regio van het Proefstation van de Groenteteelt, Sint-Katelijne-Waver

Gewas	Nitraat in drie bodemlagen			RESULTAAT
	0-30	30-60	60-90	0-90
sla	36	50	49	134
alternatieve sla	31	83	59	174
andijvie	72	78	45	195
alternatieve sla	83	81	44	207
graan (voortelt: ijsbergsla)	110	88	64	263
alternatieve sla	168	82	24	273
alternatieve sla	140	148	97	385
Gemiddelde	91	87	55	233
asperge	14	26	21	62
asperge	13	25	26	63
asperge	28	68	58	153
Gemiddelde	18	40	35	93
bloemkool	39	33	40	112
bloemkool	54	59	38	152
broccoli	59	80	36	175
bloemkool	77	70	28	175
bloemkool	86	52	37	176
graan (voortelt: bloemkool)	76	87	39	202
bloemkool -niet gefreesd	64	86	84	234
bloemkool - gefreesd	64	110	72	245
bloemkool	148	120	73	341
Gemiddelde	74	77	50	201
prei	19	34	29	83
prei	39	43	21	102
prei	73	62	31	166
prei	36	83	52	172
prei	67	70	51	188
prei	52	93	52	197
prei	82	89	46	217
prei	122	60	35	218
prei	87	101	76	264
prei	17	209	67	293
prei	121	141	67	329
prei	136	170	52	358
prei	259	86	29	375
prei	185	152	86	423
Gemiddelde	92	100	50	242

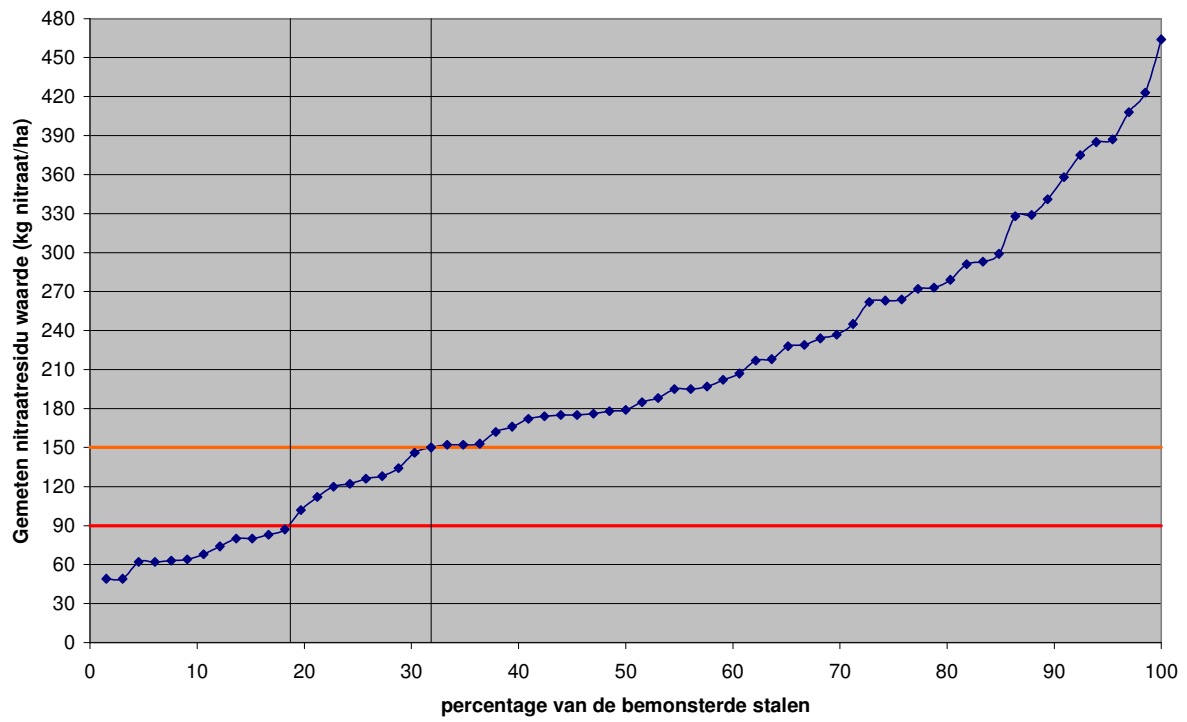

	spinazie	9	18	34	62
	spinazie	146	114	68	328
Gemiddelde		78	66	51	195
	venkel	120	93	59	272
	venkel	154	233	78	464
Gemiddelde		137	163	69	368
	courgette	210	92	85	387
	selder	56	60	61	178
	snijboon	90	61	43	195

Tabel 2. Nitraatresidu waarden in de sperperiode 2005 (van 16 tot 25 november) genomen in de regio van het Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt, Kruishoutem

Gewas	Nitraat in drie bodemlagen			RESULTAAT
	0-30	30-60	60-90	0-90
bladgewassen (snijrogge)	36	37	53	126
andijvie	33	57	62	152
alternatieve sla	59	88	83	229
alternatieve sla	65	93	104	262
Gemiddelde				192
bloemkool	54	65	42	162
bloemkool	91	87	59	237
Gemiddelde				199
bonen(snijhaver)	21	15	14	49
bonen(gele mosterd)	30	68	87	185
bonen	101	91	88	279
Gemiddelde				171
spruitkool	16	16	17	49
spruitkool	16	23	29	68
Gemiddelde				59
prei	22	37	61	120
prei	17	38	90	146
prei	25	62	63	150
prei	21	72	86	179
prei	44	97	88	228
prei	60	122	117	299
prei	99	175	134	408
Gemiddelde				219
vlas(snijhaver)	29	28	24	80
wintertarwe(facelia)	15	37	34	87
Gemiddelde				84
wortel	20	18	36	74
wortel	74	140	78	291
Gemiddelde				182
peterselie	19	23	21	64
aardappel(gras)	42	45	35	122
ajuin(gras)	20	45	63	128
spinazie	28	18	34	80

In Figuur 2 zijn de genomen stalen (procentueel weergegeven in de X-as) ten opzichte van hun gemeten nitraatresiduwaarde. Van de bemonsterde percelen voldeed iets minder dan 20 procent aan de norm van 90 kg nitraat/ha. Ongeveer tweederde van de stalen had een nitraatresidu hoger dan 150 kg nitraat/ha.

Figuur 2. verdeling van de grondstalen volgens de gemeten nitraatresiduwaarde in november 2005.

Bespreking van de resultaten

De hoeveelheid stikstof die telers gemiddeld aanwenden is duidelijk hoger dan volgens het advies van de proefcentra. Dat blijkt uit de resultaten van het demoproject gedurende de seizoenen 2006 en 2007 bij 15 telers in Vlaanderen. De reden dat de proefcentra met minder stikstof konden bemesten is door een combinatie van verschillende technieken. De technieken waren onder meer gericht op een efficiëntere toediening van stikstof zoals het fractioneren van de stikstofgift en het toepassen van band- rijbemesting. Met de keuze en de dosis van organisch mest werd getracht beter in te spelen op het (onvoorspelbare) mineralisatieproces. Waar mogelijk werd na de teelt een groenbemester ingezaaid. Met de gereduceerde bemesting slaagden de proefcentra erin om een gelijkaardige opbrengst en kwaliteit te bekomen in vergelijking met de bemesting van de teler in het merendeel van de situaties. In 2006 was er op 2 percelen een lagere productie. In 2007 waren er 5 percelen waar de productie lager was door de bemesting van de proefcentra. Het waren vooral percelen met meerdere teelten waar in september een bijbemesting nodig was. Omdat in 2006 op die percelen veel mineralisatie optrad werd de bijbemesting gereduceerd of achterwege gelaten. Achteraf gezien was dit een slechte keuze omdat de mineralisatie minder groot was dan verwacht.

Vele telers overschrijden met de hoge stikstofgiften dan ook de bemestingsnormen. Voor één tuinbouwteelt bedraagt die norm 275 kg N/ha en voor twee teelten (specifieke tuinbouwteelten) 345 kg N/ha (sinds 2007).

In 2006 was het gebruik van stikstof het grootst in vergelijking met 2007 (Tabel 5). Gemiddeld dienden de betrokken telers toen 423 kg N/ha toe. De proefcentra bekwamen eenzelfde kwaliteit met 43% minder totale stikstof. In de regio Antwerpen was het gebruik van stikstof door de telers het grootst, gevolgd door de regio West-Vlaanderen. Bijna op alle percelen in 2006 was de dosis toegediende stikstof uit kunstmest bijna even groot als de hoeveelheid stikstof uit organische mest. Op deze laatste konden de proefcentra het meest reduceren. De regio's Antwerpen en West-Vlaanderen gebruikten slechts 1/3 van de hoeveelheid organische mest van de teler. De besparing op kunstmest was minder groot (Tabel 3).

In 2007 was het gebruik van stikstof bij de telers duidelijk lager met het vorige jaar. Er dient wel opgemerkt te worden dat er minder percelen zijn met meerdere teelten en komen er enkele teelten voor met een lage stikstofbehoefte zoals aardappelen. De reductie die de proefcentra konden realiseren was dan ook lager in vergelijking met het vorige jaar. Op vlak van organische bemesting gebruikten de telers lagere dosissen of werd geen organische bemesting meer uitgevoerd. De dosis van de proefcentra bleef ongeveer even groot in vergelijking met 2006. Het gebruik van kunstmest door de telers was in 2007 lager dan in 2006 en kwam daarmee op een gelijkaardig niveau met het gebruik van kunstmest door de proefcentra. Procentueel gezien werd op het totaal gebruik van stikstof in 2007 19% bespaard (Tabel 4).

Wanneer de totale stikstofgift van de teler gecorreleerd wordt met de stikstofgift van de proefcentra voor eenzelfde perceel, dan blijkt het vooral op percelen waar de stikstofgift van de teler hoog is, de proefcentra hun stikstofbemesting daar aanzienlijk kunnen verlagen (Figuur 4). Vooral op percelen met meerdere teelten lijken telers meer te bemesten.

Uit de gemeten nitraatresiduwaarden blijkt dat de norm van $90\text{kgNO}_3^-/\text{ha}$ moeilijk haalbaar is. Het respecteren van de bemestingsnorm blijkt helemaal geen garantie te zijn voor in de sperperiode te eindigen onder de norm voor reststikstof. De gemiddelde nitraatwaarde in 2006 bedroeg op de deelpercelen, bemest door de proefcentra volgens hun adviessysteem, 182 kg nitraat/ha. Dit is tweemaal de norm. Op het perceel, bemest volgens de telers, bedroeg het

nitraatresidu bijna de drievoudige norm of 265 kg nitraat/ha. Het warme najaar zorgde toen wel voor nog een belangrijke mineralisatie die in november werd gemeten. In 2007 waren de nitraatresiduwaarden duidelijk lager. Bij de telers werd gemiddeld 181 kg nitraat gemeten, op de deelpercelen die de proefcentra bemeste, werd 113 kg nitraat gemeten. Procentueel werd dus zowel in 2006 en 2007 ook een vermindering op vlak de reststikstof gerealiseerd.

De besparing van 43% op de stikstofgift, vertaalde zich in een reductie van 31% op de reststikstof in 2006. In 2007 zorgde een reductie van 19% op de stikstofgift voor een vermindering van 38% op de reststikstof. In figuur 4 worden de nitraatresiduwaarden van de teler op hun perceel in verband gebracht met de waarden die de proefcentra bekwamen op dat perceel. Het merendeel van de percelen ligt onder de bissectrice, wat duidt op een lagere hoeveelheid reststikstof. Op de percelen die een hoge stikstofbemesting kregen door de teler, wordt niet noodzakelijk een hoge dosis reststikstof gemeten. Op een groot deel van de percelen waar de proefcentra onder de norm eindigen, werd wel een opbrengstverlies genoteerd. Een hogere (bij)bemesting had dit voorkomen. In dat geval zou de reststikstof wellicht hoger zijn geweest en was het aantal percelen waar de proefcentra onder de 90 kg nitraat/ha zaten lager geweest.

Een besparing op de stikstofgift leidt tot een lagere nitraatresiduwaarde. Men kan echter niet stellen dat de besparing op de stikstofgift evenredig is met een lagere dosis reststikstof in de sperperiode. Andere invloeden zoals mineralisatie bepalen eveneens in belangrijke mate de nitraatresiduwaarden. Het is duidelijk dat een bemesting moet afgestemd zijn op de karakteristieke eigenschappen van het perceel en in functie van de stikstofbehoefte van de teelten.

Tabel 3: Samenvatting van de resultaten van het jaar 2006

PSKW	Opgebrachte stikstof afkomstig uit bemestingen						Reststikstof	
	Teler			Proefcentra			Teler	Proefcentra
	orgN kg/ha	minN kg/ha	TotN kg/ha	orgN kg/ha	minN kg/ha	TotN kg/ha	NO3- kg/ha	NO3- kg/ha
andijvie - prei	284	441	725	129	252	381	219	169
bloemkool-venkel	561	270	831	182	140	322	232	155
bloemkool - prei	210	287	497	0	217	217	294	119
bloemkool - prei	221	401	622	0	160	160	272	220
<i>ijsbergsla</i>	0	150	150	143	130	273	115	64
Gemiddelde regio Antwerpen	255	310	565	91	180	271	226	145
POVLT								
<i>bloemkool</i>	130	230	360	0	100	100	478	191
bloemkool-bloemkool	88	406	494	0	285	285	483	251
prei	143	208	351	0	150	150	95	94
prei	284	108	392	134	110	244	149	103
spinazie - prei	357	225	582	213	167	380	335	215
Gemiddelde regio West-Vlaanderen	200	235	436	69	162	232	308	171
PCG								
bloemkool	195	119	314	130	123	253	212	224
prei	157	52	209	107	124	231	270	282
spinazie - prei	213	198	411	107	130	237	405	300
bonen	130	32	162	130	32	162	164	127
3 x alternatieve sla	0	238	238	0	189	189	252	219
Gemiddelde regio Oost-Vlaanderen	139	128	267	94,8	120	214	261	230
Gemiddelde Vlaanderen	198	224	423	85	154	239	265	182

Afkortingen: orgN: stikstof afkomstig uit dierlijke mesten of compost   minN: stikstof afkomstig uit kunstmest
 TotN: totaal opgebrachte stikstof (som van orgN en minN)

Teelten in cursief wijzen op een opbrengstverlies

Tabel 4: Samenvatting van de resultaten van het jaar 2007

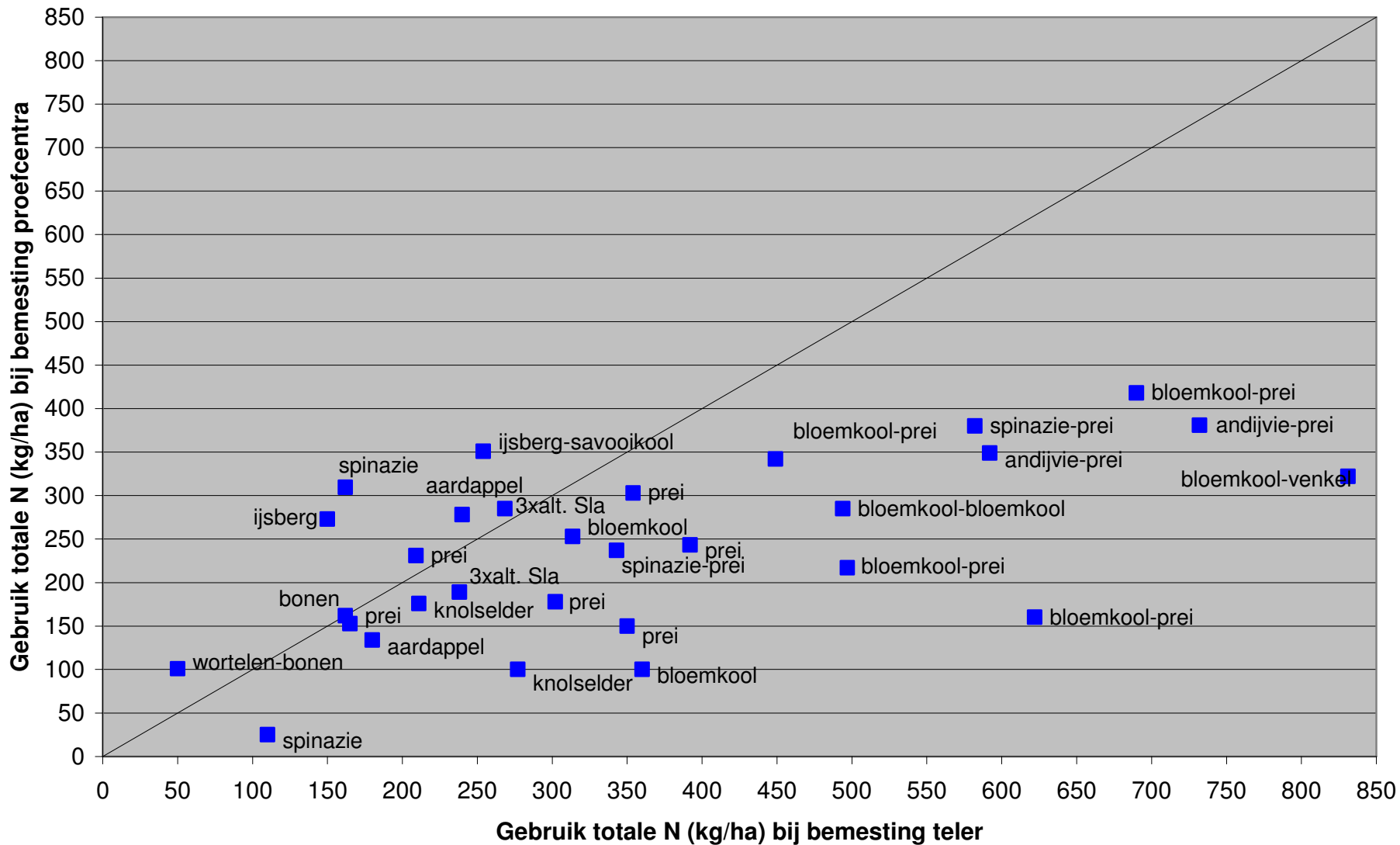
PSKW	Opgebrachte stikstof afkomstig uit bemestingen						Reststikstof	
	Teler			Proefcentra			Teler	Proefcentra
	orgN kg/ha	minN kg/ha	TotN kg/ha	orgN kg/ha	minN kg/ha	TotN kg/ha	NO3- kg/ha	NO3- kg/ha
<i>andijvie prei</i>	245	347	592	129	220	349	186	108
bloemkool prei	426	264	690	182	236	418	229	76
bloemkool <i>prei</i>	210	239	449	105	237	342	193	79
spinazie	0	110	110	0	25	25	204	220
<i>ijsberg savooikool</i>	0	254	254	143	208	351	160	39
Gemiddelde regio Antwerpen	176	243	419	112	185	297	194	104
POVLT								
knolselder	130	81	211	126	50	176	227	104
prei	176	126	302	0	178	178	349	96
<i>knolselder</i>	138	139	277	0	100	100	137	84
spinazie	0	162	162	134	176	310	31	29
wortel - stamslabonen	0	50	50	0	101	101	174	221
Gemiddelde regio West-Vlaanderen	89	112	200	52	121	173	184	107
PCG								
<i>aardappel</i>	126	54	180	84	50	134	122	71
prei	163	191	354	107	196	303	56	92
aardappel	178	91	269	107	178	285	69	51
prei	0	165	165	0	153	153	354	204
3 x alternatieve sla	0	240	240	0	278	278	225	222
Gemiddelde regio Oost-Vlaanderen	93	148	242	60	171	231	165	128
Gemiddelde Vlaanderen	119	168	287	74	159	233	181	113

Afkortingen: orgN: stikstof afkomstig uit dierlijke mesten of compost   minN: stikstof afkomstig uit kunstmest
 TotN: totaal opgebrachte stikstof (som van orgN en minN)

Teelten in cursief wijzen op een opbrengstverlies

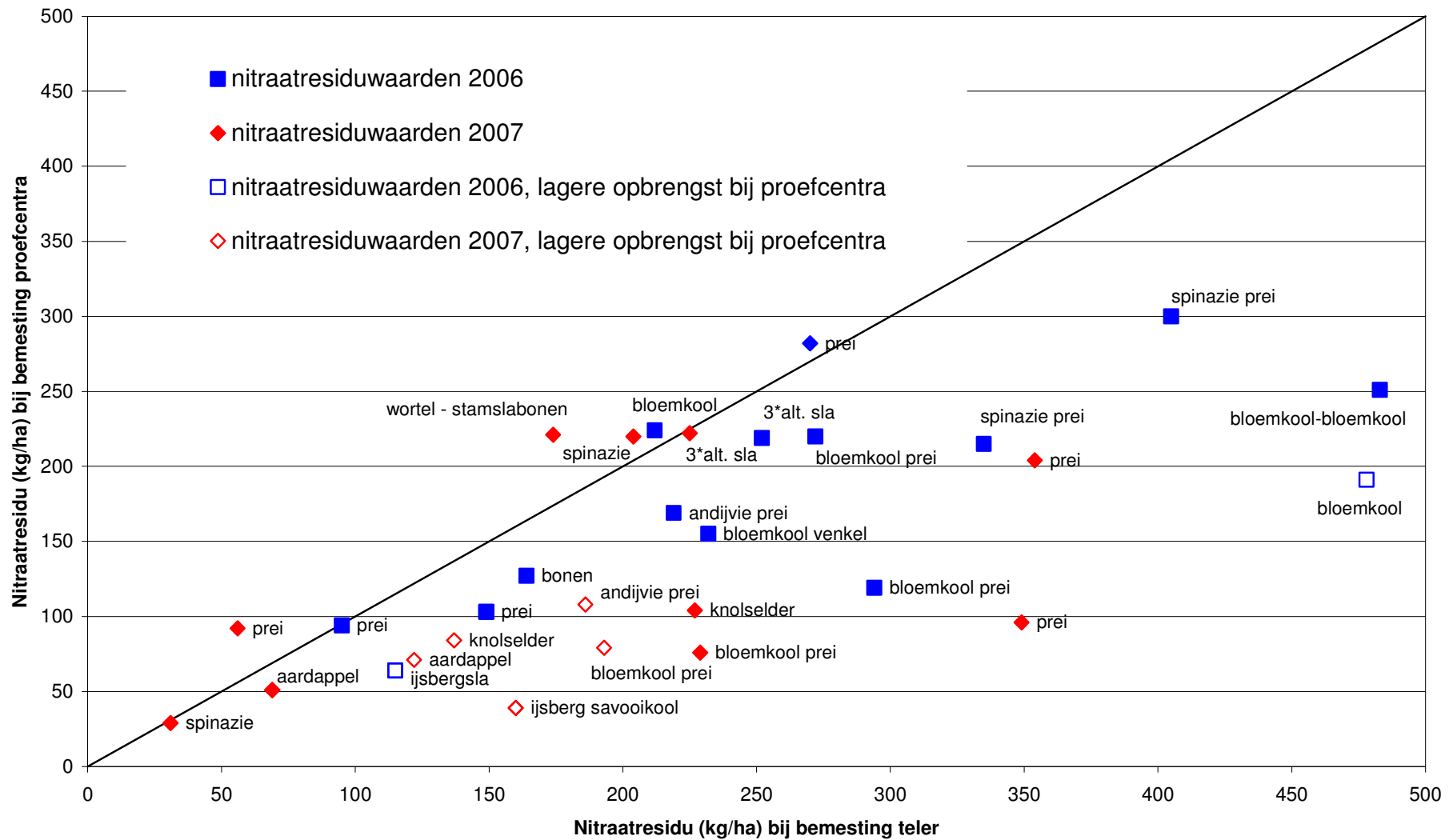
Tabel 5: Samenvatting van de reductie op het gebruik van stikstof en de invloed op de nitraatresiduwaarde uitgedrukt in %

Teelt 2006	Teelt 2007	Gebruik N tov de teler in 2006			Gebruik N tov de teler in 2007			Reststikstof tov teler	
		orgN (%)	minN (%)	totN (%)	orgN (%)	minN (%)	totN (%)	2006 (%)	2007 (%)
andijvie-PREI	andijvie prei	45	57	53	53	63	59	77	58
bloemkool-venkel	bloemkool-PREI	32	52	39	43	89	61	67	33
bloemkool-PREI	bloemkool-PREI	0	76	44	50	99	76	40	41
bloemkool-PREI	spinazie	0	40	26		23	23	81	108
ijsbergsla	ijsberg-SAVOOIKOOL		87	182		82	138	56	24
Gemiddelde regio Antwerpen		36	58	48	63	76	71	64	54
bloemkool	knolselder	0	43	28	97	62	83	40	46
bloemkool-bloemkool	prei	0	70	58	0	141	59	52	28
prei	knolselder	0	72	43	0	72	36	99	61
PREI	spinazie	47	102	62		109	191	69	94
spinazie-PREI	wortel - stamslabonen	60	74	65		202	202	64	127
Gemiddelde regio West-Vlaanderen		35	69	53	58	108	86	55	58
bloemkool	aardappel	67	103	81	67	93	74	106	58
prei	prei	68	238	111	66	103	86	104	164
spinazie-PREI	aardappel	50	66	58	60	196	106	74	74
bonen	prei	100	100	100		92	92	77	58
sla-sla-sla	3*alternatieve sla		79	79		95	95	87	99
Gemiddelde regio Oost-Vlaanderen		68	94	80	64	64	115	88	77
Gemiddelde Vlaanderen		43	69	57	62	95	81	69	62

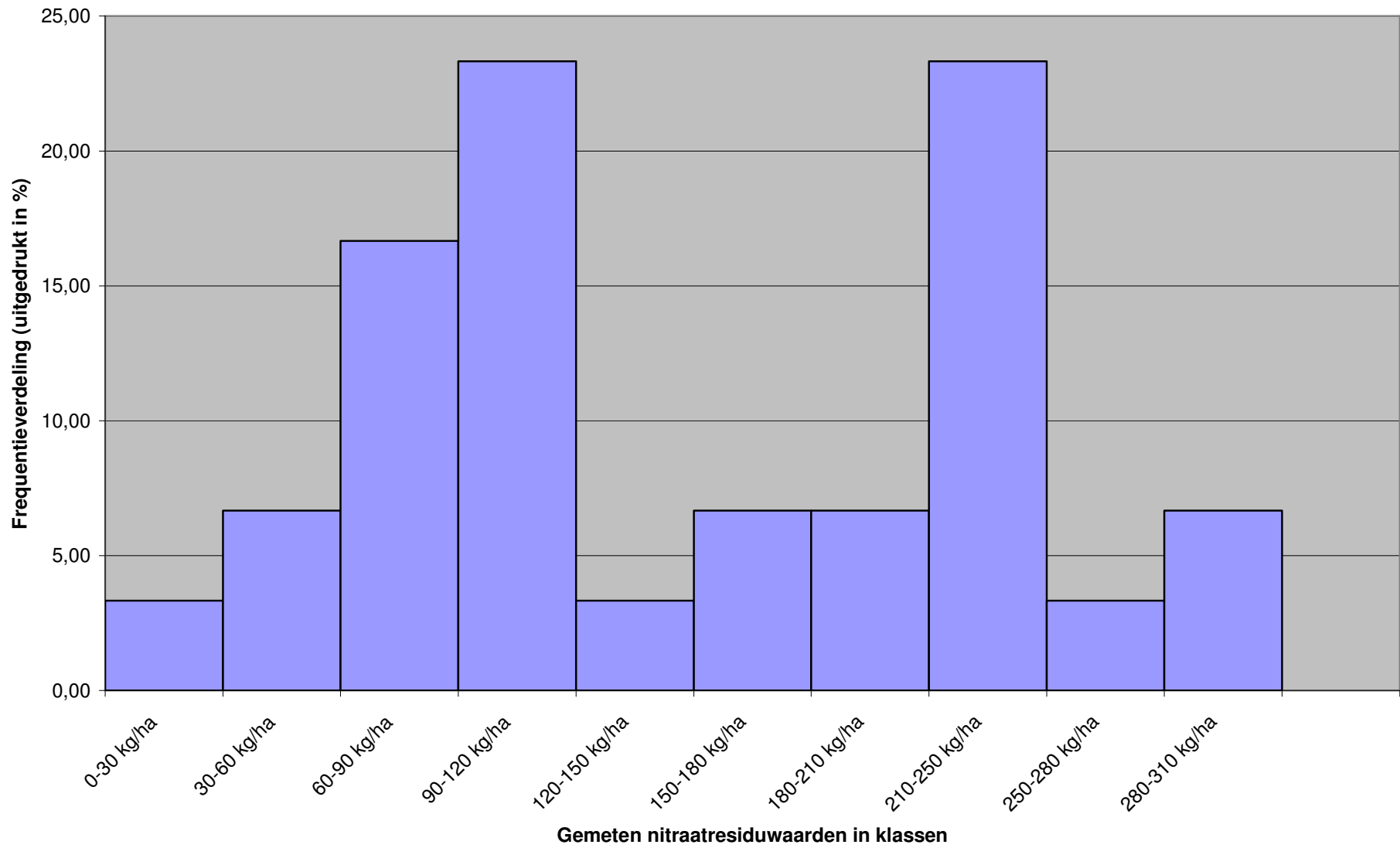

Figuur 3: Gebruik van totale stikstof bij bemesting van de teler versus het nitraatresidu bij bemesting van de proefcentra

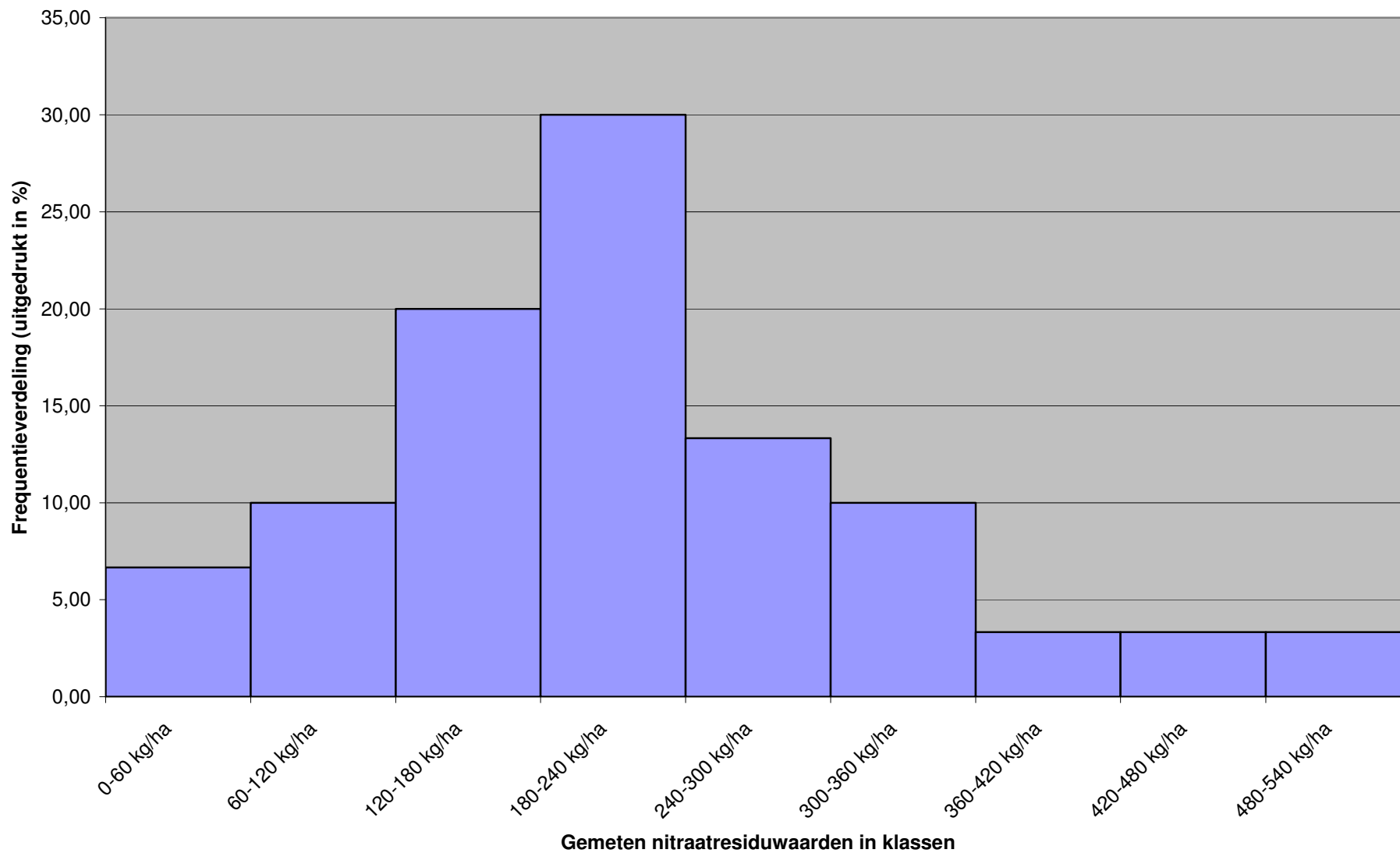

Figuur 4: Nitratresidu bij bemesting van de teler versus het nitratresidu bij bemesting van de proefcentra

Figuur 5: Histogram van de nitraatresiduwaarde volgens de bemestingen van de proefcentra

Figuur 6: Histogram van de nitraatresiduwaarde volgens de bemesting van de telers

Resultaten en beschrijvingen

Selecteren van de praktijkvelden

Telers Regio Antwerpen

Plaats perceel: Putte

Grondsoort: fijn zand

pH: 5,5

% C: 1,5

Teelt 2006: andijvie – prei

Teelt 2007: andijvie – prei

Opmerking: beddenteelt; gebruikt jaarlijks stalmest

Plaats perceel: Sint-Katelijne-Waver

Grondsoort: fijn zand

pH: 6,4

% C: 3,3

Teelt 2006: bloemkool – venkel

Teelt 2007: bloemkool – prei

Opmerking: beddenteelt; sinds 3 jaar terug jaarlijks stalmest, voorheen enkele jaren niets

Plaats perceel: Puurs

Grondsoort: fijn zand

pH: 7,3

% C: 2,8

Teelt 2006: bloemkool – prei

Teelt 2007: bloemkool – prei

Opmerking: vlakvelds; laatste 8 jaar GFT-compost, voorheen champignonmest

Plaats perceel: Bornem

Grondsoort: lichte zandleem

pH: 7,2

% C: 2,0

Teelt 2006: bloemkool – prei

Teelt 2007: spinazie – facelia

Opmerking: vlakvelds; jaarlijks champignonmest

Plaats perceel: Tisselt

Grondsoort: lemig zand

pH: 6,5

% C: 1,7

Teelt 2006: ijsberg – facelia

Teelt 2007: ijsberg – savooikool

Opmerking: vlakvelds; geen organische bemesting

Telers Regio West-Vlaanderen

Plaats perceel: Hooglede
Grondsoort: leem
pH: 6,6
% C: 1,2
Teelt 2006: bloemkool - zomerhaver
Teelt 2007: knolselder
Opmerking: teelt vlakvelds

Plaats perceel: Staden
Grondsoort: leem
pH: 6,9
% C: 1,1
Teelt 2006: bloemkool – bloemkool
Teelt 2007: prei
Opmerking: teelt vlakvelds

Plaats perceel: Torhout
Grondsoort: fijn zand
pH: 6,5
% C: 1,7
Teelt 2006: prei
Teelt 2007: knolselder
Opmerking: teelt vlakvelds

Plaats perceel: Reningelst
Grondsoort: leem
pH: 7,5
% C: 1,3
Teelt 2006: prei
Teelt 2007: spinazie – facelia
Opmerking: teelt vlakvelds

Plaats perceel: Waregem
Grondsoort: lemig zand
pH: 5,1
% C: 1,1
Teelt 2006: spinazie– prei
Teelt 2007: wortel – boon
Opmerking: teelt vlakvelds

Telers Regio Oost-Vlaanderen

Plaats perceel: Aalter
Grondsoort: lichte leem
pH: 7,0
% C: 1,5
Teelt 2006: bloemkool - snijhaver
Teelt 2007: aardappelp

Opmerking: teelt vlakvelds

Plaats perceel: Nokere

Grondsoort: lichte leem

pH: 6,7

% C: 1,0

Teelt 2006: prei

Teelt 2007: prei

Opmerking: teelt vlakvelds

Plaats perceel: Aarsele

Grondsoort: lichte leem

pH: 5,6

% C: 1,3

Teelt 2006: spinazie – prei

Teelt 2007: aardappel

Opmerking: teelt vlakvelds

Plaats perceel: Nevele

Grondsoort: lichte leem

pH: 6,2

% C: 1,3

Teelt 2006: boterbonen - raaigras

Teelt 2007: prei

Opmerking: teelt vlakvelds

Plaats perceel: St.-Martens-Latem

Grondsoort: lemig zand

pH: 6,2

% C: 1,4

Teelt 2006: alternatieve sla – alternatieve sla – alternatieve sla

Teelt 2007: alternatieve sla – alternatieve sla – alternatieve sla

Opmerking: teelt vlakvelds

Telers Regio Antwerpen versus Proefstation voor de Groenteteelt

Demonstratieveld te Putte

Teelt		teeltweken	teler						PSKW						opmerkingen			
			N-gift		bodemanalyse				N-gift		bodemanalyse							
			organisc h	mineraa l	Nmi n	0-30	30-60	60-90	organisc h	mineraa l	Nmi n	0-30	30-60	60-90				
andijvie	plantdatum	8/02/2006	284												40 ton stalmest (7,1 kgN/ton) 400 kg/ha kalkcyanamide			
		17/02/2006			79													
		23/02/2006									130	18	48	64				
		7/03/2006				70												
		20/03/2006								129							500 kg/ha Entec Perfect	
	oogstdatum	24/03/2006		0,0							152						36 ton compost (7,15 kgN/ton)	
		23/05/2006		8,6													585 kg/ha Entec 26 (102Band en 50Rij)	
		19/06/2006		12,4			173	80	41	52			123	52		35	35	geen oogstverschillen
	prei	plantdatum		28/06/2006		130												500 kg/ha Entec 26
		5/07/2006		1,0			482	312	89	81			154	81		41	32	
	17/08/2006	7,1			289	95	96	98			105	34	37	35				
	25/08/2006	8,3			253	80	107	66		100	116	26	49	40	385 kg/ha Entec 26			
	28/08/2006	8,7		169											600 kg/ha Entec 26			
	2/10/2006	13,7			523	212	154	156			432	189	77	166				
	14/11/2006	19,9			272	131	73	68			260	162	45	53				
prei	oogstdatum	1/01/2007	26,7						129						36 ton compost uit jaar 1 weinig verschil in opbrengst, PSKW iets lichter			
		16/01/2007	28,9			16	6	4	5		212	36	86	90				
		1/02/2007		245												35 ton groencompost (7,1 kgN/ton)		
		8/03/2007				326	123	117	86		88	53	23	12				
andijvie	plantdatum	12/03/2007													462 kg/ha Entec 26 (70 band, 50 rij) 400 kg/ha kalkcyanamide 200 kg/ha DCM Vivifos (4-30-0) 600 kg/ha Unimix A(10-5-15) Lagere opbrengst PSKW			
		15/03/2007	0,0	79														
		15/03/2007	0,0		68													
	oogstdatum	18/05/2007	9,1			169	55	58	56		249	96	119	33		staalname Nuance		
	4/06/2007	11,6			223	77	76	70		136	70	35	31	staalname Seance				
prei	plantdatum	21/06/2007		70											500 kg/ha Entec Perfect			
		26/06/2007	0,0															
		17/07/2007	3,0			354	211	77	65		243	117	76	50				
		13/08/2007	6,9			282	108	85	89		199	76	71	52				
		29/08/2007	9,1		130										500kg/ha Entec 26			
		6/09/2007	10,3			604	268	268	69		55	10	23	22				
	6/09/2007	10,3							100						400kg/ha Entec 26 (Band)			

prei	oogstdatum	7/11/2007	19,1			252	141	53	58			147	100	26	20	Lagere opbrengst PSKW
		13/11/2007	20,0													

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha.

De inbreng van N uit compost, gerekend aan 7.15kg/ton (uit analyseverslag), werd over 2 jaar gespreid volgens een verdeelsleutel 50/50.

(Band) : Bandbemesting; (Rij): Rijbemesting

Resultaten nitraatresiduwaarde

Gedetailleerde bodemanalyse op 14/11/2006

14/11/2006	Teler			PSKW		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	95	36	131	94	67	162
30-60cm	64	9	73	36	9	45
60-90 cm	60	8	68	39	14	53
0-90 cm	219	54	272	169	90	260

Gedetailleerde bodemanalyse sperperiode 7/11/07

7/11/2007	Teler			PSKW		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	95	46	141	74	26	100
30-60cm	48	5	53	20	7	26
60-90 cm	44	14	58	14	6	20
0-90 cm	186	66	252	108	39	147

Resultaten van de teeltproductie

Teelt Andijvie 2006:

Oogst Andijvie

Er waren zeer weinig verschillen bij de oogst:

Sortering Teler: 93% met kroppen van 1 kg, 7 % met kroppen van 750 g.

Sortering PSKW: 95% met kroppen van 1 kg, 5 % met kroppen van 750 g.

Teelt Prei 2006:

Beoordeling prei op 14/11/2006

	Teler	PSKW	1 =	9 =
Bladkleur	8	7	licht	donker
Tripsschade	8	8	veel	weinig
Papiervlekken	8	8	veel	weinig
Roest	8	8	veel	weinig
Sleet	8	8	veel	weinig

Oogst prei op 16/1/2007 (N=60)

	Bemesting Teler	Bemesting PSKW
Gemiddelde diameter (cm)	3,1 ± 0,6	3,1 ± 0,7
Gemiddelde stukgewicht (g)	502	485

Teelt Andijvie 2007:

Ras: Nuance & Seance

Oogstgegevens: 4 herhalingen N= 36st

Object	Gemiddeld stukgewicht (g)	
	Nuance	Seance
1 Teler	826 a	1013 a
2 PSKW	685 b	782 b

Het gemiddeld stukgewicht van beide rassen is significant lager met de bemesting volgens het PSKW in vergelijking met de bemesting door de teler.

Teelt Prei 2007:

Ras: Eigen selectie

Beoordeling 6/9/07: Prei PSKW minder bladmassa. Geen verschil in bladkleur

Beoordeling 13/11/07: Prei PSKW minder bladmassa. Geen verschil in bladkleur

Oogstgegevens 13/11/07: 3 herhalingen, N= 60st

Object	Gemiddeld stukgewicht (g)	
	Niet ingekort	Ingekort
1 Teler	524 a	385 a
2 PSKW	432 b	335 b

Het gemiddeld stukgewicht van prei met het volledige blad is significant lager door de bemesting van het PSKW in vergelijking met de teler. Ook na het inkorten op kistlengte is het stukgewicht lager op het PSKW dan bij de teler.

Demonstratieveld te Sint-Katelijne-Waver

Teelt		teeltweken	teler							PSKW						opmerkingen
			N-gift		bodemanalyse			N-gift		bodemanalyse						
			organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90		
bloemkool	plantdatum	18/02/2006	540												76 ton stalmest (7,1 kgN/ton)	
		23/02/2006														
		20/03/2006							182		139	38	53	49	36 ton compost (7,15 kgN/ton)	
	oogstdatum	22/03/2006		140												1000 kg/ha Entec Perfect
		24/03/2006														540 kg N/ha Entec 26 (70Band, 70 Rij)
		25/03/2006	0,0													
		7/06/2006	10,6													geen oogstverschillen
venkel	plantdatum	21/06/2006			179	94	43	42			159	79	39	41		
		5/07/2006	14,6													
	oogstdatum	17/07/2006	0,0	21												300 kg/ha Orgamé
		17/07/2006	0,0		130											600 kg/ha Entec 26
		10/08/2006	3,4			397	247	80	70			268	139	82	48	
oogstdatum	25/08/2006	5,6			350	73	225	52			183	42	92	50		
	21/09/2006	12,1													geen opbrengstverschillen, minder sclerotinia PSKW	
bloemkool	plantdatum	2/10/2006			202	61	97	44			82	45	20	17	geen opbrengstverschillen, minder sclerotinia PSKW	
		8/11/2006	19,0		260	146	71	43			187	108	49	30		
		1/01/2007		426						182						36 ton compost jaar 1
	oogstdatum	1/02/2007														60 ton stalmest (7,1kgN/ton)
		16/02/2007			299	102	115	83			157	47	60	49		
		16/02/2007														5,77kg/are Entec 26 (70 Band 80 Rij)
		19/02/2007	0,0			112					150					800 kg/ha Entec Perfect
		19/02/2007	0,0			54										200 kg/ha Ammoniumnitraat
		30/03/2007	5,6			642	313	93	236			425	270	73	81	
	prei	oogstdatum	23/05/2007	13,3		295	166	78	50			128	41	58	29	geen oogstverschillen
4/06/2007					441	240	104	97			194	108	51	35		
plantdatum		7/07/2007	0,0													
		17/07/2007	1,4			426	157	99	171			263	101	59	103	
oogstdatum	13/08/2007	5,3			335	99	129	107			187	60	68	59		
	21/08/2007	6,4														
	29/08/2007	7,6		98											700 kg/ha Entec Perfect	
oogstdatum	7/09/2007	8,9			385	216	109	59			80	17	36	26		

	11/09/2007	9,4							86					331kg/ha Entec 26
	11/09/2007	9,4												
	7/11/2007	17,6		251	88	75	88			102	50	21	32	
oogstdatum	16/11/2007	18,9												opbrengst PSKW iets lager, niet significant

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha.

De inbreng van N uit compost, gerekend aan 7.15kg/ton (uit analyseverslag), werd over 2 jaar gespreid volgens een verdeelsleutel 50/50.

(Band) : Bandbemesting; (Rij): Rijbemesting

Resultaten nitraatresiduwaarde

Gedetailleerde bodemanalyse op 8/11/2006

8/11/2006	Teler			PSKW		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	135	11	146	97	12	108
30-60cm	62	8	71	38	11	49
60-90 cm	35	8	43	21	10	30
0-90 cm	232	28	260	155	32	187

Gedetailleerde bodemanalyse op 7/11/2007

7/11/2007	Teler			PSKW		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	80	8	88	37	12	50
30-60cm	68	7	75	13	7	21
60-90 cm	81	7	88	25	6	32
0-90 cm	229	22	251	76	26	102

Resultaten van de teeltproductie

Teelt Bloemkool 2006:

Oogst bloemkool:

Er waren geen verschillen in oogst.

Teelt Venkel 2006:

Oogst venkel:

21/09 & 2/10/2006:

Het loof van het gewas, bemest volgens “Advies van PSKW”, was duidelijk bleker van kleur.

Venkel, bemest volgens “Advies teler”, was meer aangetast door sclerotinia en vertoonde in lichte mate meer schot.

Er werden geen verschillen in gewicht waargenomen.

Opbrengstbepaling venkel

	Gewicht (g/st) “Advies Teler”	Gewicht (g/st) “Advies PSKW”
Opbrengst 21/09/2006	488 ± 25	482 ± 33
Opbrengst 02/10/2006	541 ± 16	523 ± 32

Teelt Bloemkool 2007:

29/3/2007. Op het Perceel van het PSKW is meer loof aanwezig en is het loof donkerder van kleur.

24/4/2007. Op het perceel PSKW is meer blad aanwezig.

Er waren geen verschillen in oogst.

Teelt Prei 2007:

Ras: Gavia

Beoordeling 13/08/07: Weinig verschil in bladmassa en bladkleur, veel wegval door fusarium op beide objecten

Beoordeling 11/09/07: Prei PSKW lichtere bladkleur

Oogstgegevens 16/11/07 : 3 herhalingen, N= 60st

Object	Gemiddeld stukgewicht (g)	
	Niet ingekort	Ingekort
1 Teler	526 a	436 a
2 PSKW	492 a	392 a

Het gemiddeld stukgewicht van prei met het volledige blad is niet significant verschillend tussen de bemesting van het PSKW in vergelijking met de teler. Ook na het inkorten op kistlengte is het stukgewicht lager op het PSKW dan bij de teler. De trend is echter wel dat er een meeropbrengst is door de bemesting van de teler.

Demonstratieveld te Puurs

Teelt		teeltweken	teler						PSKW						opmerkingen																
			N-gift		bodemanalyse				N-gift		bodemanalyse																				
			organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90																	
bloemkool	plantdatum	19/02/2006	210		143	38	65	40			143	38	65	40	30 ton compost (7kgN/ton)																
		23/02/2006																													
		8/03/2006														208															
		9/03/2006															0,0														
		5/04/2006															3,9	484	310	105	69	82	427	270	82	74	800 kg/ha Entec 26 (Band)				
prei	oogstdatum	19/04/2006			345	166	98	80			133	54	46	33	335 kg/ha Entec solub (Rij)																
		21/04/2006														6,1															
		1/06/2006														12,0															
		16/06/2006														14,1	274	121	92	60	166	69	61	36	geen oogstverschillen						
		plantdatum														21/06/2006	0,0														
																7/07/2006	2,3	483	280	106	96	360	179	104	77						
																	10/08/2006			548	267	197,4	83,16			376	185	113	78	400 kg/ha kalkcyanamide	
																	16/08/2006			8,0	79										
																	25/08/2006			9,3		770	267			291	212	264	31		97
																	5/09/2006			10,9	65										
6/10/2006	15,3	322	74	110	137	259	110	74	76	250 kg/ha Entec 26 (Rij)																					
8/11/2006	20,0	348	63	157	128	155	63	60	32																						
bloemkool	plantdatum	9/01/2007	210		51	19	17	14			19	8	6	5	300 kg/ha groencompost (7kgN/ton)																
		16/02/2007			57	20	21	16			128	71	34	23																	
		17/02/2006			0,0	140																									
		20/02/2007			0,0																										
		20/02/2007			0,0																										
		4/04/2007			6,1		524	219			171	134	216	74		74	68	Staalname in depot													
		16/04/2007			7,9		508	159			218	131	194	51		97	46		geen oogstverschillen												
		23/05/2007			13,1																										
		oogstdatum			22/06/2007		0,0																								
					6/07/2007		2,0	284			72	120	92	233		62	90	82													
prei	plantdatum	12/07/2007										65				298 kg/ha Entec solub (Rij)															
		29/08/2007															9,7	99													
		5/09/2007				10,7											456		241	126	88	304	116	108	80	500 kg/ha kalkcyanamide					
		7/11/2007				19,7											214		23	94	96	99	26	26	47						
		oogst1				16/11/2007											21,0	99													
oogst1															opbrengst PSKW lager																

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha.

De inbreng van N uit compost, gerekend aan 7.15kg/ton (uit analyseverslag), werd over 2 jaar gespreid volgens een verdeelsleutel 50/50.

(Band) : Bandbemesting; (Rij): Rijbemesting

Resultaten nitraatresiduwaarde

Gedetailleerde bodemanalyse op 8/11/2006

bodemiaag	PSKW			Teler		
	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	49	14	63	48	15	63
30-60cm	137	20	157	47	13	60
60-90 cm	108	20	128	24	8	32
0-90 cm	294	54	348	119	36	155

Gedetailleerde bodemanalyse op 7/11/2007

bodemiaag	PSKW			Teler		
	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	16	7	23	20	6	26
30-60cm	87	7	94	19	7	26
60-90 cm	90	6	96	40	7	47
0-90 cm	193	21	214	79	21	99

Resultaten van de teeltproductie

Teelt Bloemkool 2006:

Oogstresultaat Bloemkool:

PSKW: Meer gekloven kolen en boorgebrek (10%)

Teler: Boorgebrek 4%

Geen verschillen in kwaliteit en bladmassa.

Teelt Prei 2006:

Beoordeling prei op 9/11/2006

	Teler	PSKW	1 =	9 =
Bladkleur	8	8	licht	donker
Tripsschade	7	7	veel	weinig
Papiervlekken	8	8	veel	weinig
Roest	8	8	veel	weinig
Sleet	8	8	veel	weinig

Oogst prei op 30/11/2006 en 9/1/2007

	Staalname op 30/11/06		Oogst op 9/1/07	
	Teler	PSKW	Teler	PSKW
Gemiddelde diameter (cm)	33 ± 0,6	32 ± 0,7	33 ± 0,1	35 ± 0,09
Gemiddelde stukgewicht (g)	500	460	493	517

Teelt Bloemkool 2007:

24/4/2007. Donkerder blad van kleur.

Geen verschil in oogst.

Teelt Prei 2007:

Ras: Fahrenheit

Beoordeling 05/09/07: Iets minder bladmassa object PSKW

Oogstgegevens 16/11/07: 3 herhalingen, N= 60st

Object	Gemiddeld stukgewicht (g)	
	Niet ingekort	Ingekort
1 Teler	664 a	469 a
2 PSKW	558 a	434 b

Demonstratieveld te Bornem

Teelt		teler							PSKW							opmerkingen	
		teeltweken	N-gift		bodemanalyse				organisch	mineraal	Nmin	bodemanalyse					
			organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90				organisch	mineraal	Nmin	0-30		30-60
bloemkool	plantdatum	23/02/2006	221	216	125	12	13	101			125	12	13	101	35 ton champignonmest (6,3kg/ton) 800 kg/ha KAS		
		17/03/2006															
		24/03/2006															
		24/03/2006	0,0	108	410	256	100	55	272	180	43	48	415 kg/ha Entec26 (Band)				
		27/03/2006	0,4														
		19/04/2006	3,7														
	10/05/2006	6,7	50	416	253	98	65	229	103	73	52	Kolen PSKW iets minder bladmassa en bleker blad, losser in de kist 400kg/ha Entec26					
	7/06/2006	10,7															
	16/06/2006	12,0															
prei	plantdatum	3/07/2006	104		136	99	20	16			50		27	8	15	Kolen PSKW iets minder bladmassa en bleker blad, losser in de kist 400kg/ha Entec26	
		10/08/2006															5,4
		25/08/2006															7,6
		5/09/2006	9,1	52	600	299	202	99	252	90	107	55	200 kg/ha Entec 26 (Rij) 300 kg/ha KAS				
		14/09/2006	10,4														
		6/10/2006	13,6														
	8/11/2006	18,3	81	296	61	105	130	266	127	59	81	200 kg/ha Entec 26 (Rij) 300 kg/ha KAS					
	9/01/2007	27,1															
	16/02/2007																
spinazie	zaaidatum	6/08/2007	110		271	78	110	83			286		94	101	91	407 kg/ha KAS	
		12/08/2007															0,0
		12/08/2007															0,0
		13/08/2007	0,1	25	599	426	88	85	267	94	93	80	120 kg/ha Entec Solub				
		23/08/2007	1,6														
		5/09/2007	3,4														
	14/09/2007	4,7	865	381	690	84	91	197	93	77	27	120 kg/ha Entec Solub					
	1/10/2007	7,1															
	7/11/2007	12,4															
facelia	zaaidatum	1/10/2007			222	94	71	58			238		59	99	80	120 kg/ha Entec Solub	
		14/09/2007															4,7
		7/11/2007															12,4

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha. De inbreng van N uit compost, gerekend aan 7.15kg/ton (uit analyseverslag), werd over 2 jaar gespreid volgens een verdeelsleutel 50/50.(Band) : Bandbemesting; (Rij): Rijbemesting

Resultaten nitraatresiduwaarde

Gedetailleerde bodemanalyse op 8/11/2006

8/11/2006	PSKW			Teler		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	51	10	61	99	27	127
30-60cm	98	7	105	50	9	59
60-90 cm	123	7	130	71	10	81
0-90 cm	272	24	296	220	47	266

Gedetailleerde bodemanalyse op 7/11/2007

7/11/2007	PSKW			Teler		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	87	6	94	53	6	59
30-60cm	65	6	71	93	6	99
60-90 cm	52	6	58	74	6	80
0-90 cm	204	18	222	220	17	238

Resultaten van de teeltproductie

Teelt Bloemkool 2006:

Oogstresultaat:

Kolen volgens bemesting PSKW minder bladmassa en bleker van kleur.

Ook iets lichter en losser in de kist. Er zijn geen verschillen in sortering.

Teelt Prei 2007:

Beoordeling prei op 9/11/2006

	Teler	PSKW	1 =	9 =
Bladkleur	8	8	licht	donker
Tripsschade	8	8	veel	weinig
Papiervlekken	8	8	veel	weinig
Roest	7	7	veel	weinig
Sleet	8	8	veel	weinig

Oogst prei op 30/11/2006, 9/1/2007 en 21/2/2007

	Staalname op 30/11/06		Staalname op 9/1/07		Oogst op 21/2/07	
	Teler	PSKW	Teler	PSKW	Teler	PSKW
Gem.diameter (cm)	29 ± 0,4	30 ± 0,6	32 ± 0,5	34 ± 0,6	31 + 0,5	32 + 0,5
Gem. stukgewicht (g)	441	389	394	421	421	434

Geen significante verschillen in opbrengst tussen de bemestingen van de teler en het PSKW

Teelt Spinazie 2007:

Ras: Tornado

23/08/2007: geen verschillen waarneembaar in beide objecten.

Oogstgegevens 14/09/2007: 5 herhalingen, 3rijen over 1,5m

Object	Gemiddeld gewicht (kg/m ²)
1 Teler	3,236 a
2 PSKW	3,293 a

Geen significante verschillen in opbrengst tussen de bemestingen van de teler en het PSKW

Demonstratieveld te Tisselt

Tisselt		teler							PSKW						opmerkingen			
Teelt		teeltweken	N-gift		bodemanalyse			N-gift		bodemanalyse								
			organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90				
					162	7	42	112			162	7	42	112				
ijsbergsla	plantdatum	14/03/2006							143	80	125	19	26	80	40 ton groencompost (7,15 kgN/ton) 1000kg/ha 15/5/20 308 kg/ha Entec 26 (Band) 238 kg/ha Entec solub (Rij)			
		28/03/2006																
		19/04/2006	0,0		150													
		19/04/2006	0,0															
	oogstdatum	21/04/2006	0,3			876	216	323		337		50	504	116		172	216	
		10/05/2006	3,0															
		18/05/2006	4,1															
		15/06/2006	8,1			219	77	51		91			206	79		45	82	
facelia	zaaidatum	3/07/2006	10,7		285	113	78	94			304	147	77	81				
		10/08/2006	16,1		259	145	41	73			216	32	107	76				
		25/08/2006	18,3															
		15/09/2006	0,0															
		6/10/2006	3,0		257	80	94	82			248	70	100	78				
		8/11/2006	7,7		115	11	53	76			75	20	15	39				
ijsbergsla	plantdatum	1/01/2007							143	128					40 ton groencompost jaar 1 (7,15 kgN/ton) 1000kg/ha 15/5/20 413kg/ha kalknitraat, 305 kg/ha Entec Solub			
		16/02/2007			56	25	13	18				38	10	12		16		
		25/04/2007			74	27	25	22				69	32	25		12		
	30/04/2007	0,0		150														
	30/04/2007	0,0																
oogstdatum	1/06/2007	4,6			222	130	69	22			176	102	50	25				
	21/06/2007	7,4			31	6	10	15			23	6	10	7	opbrengst PSKW lager 800 kg/ha 13/6/18			
savooikool	plantdatum	29/07/2007			438	260	108	70			161	88	47	26				
		30/07/2007																
		1/08/2007	0,0															
		9/08/2007	1,1								80				258kg/ha kalknitraat			
		24/09/2007	7,7			239	90	86	63			135	61	48	26			
		7/11/2007	14,0		179	32	73	74			57	18	19	21				
		31/01/2008	26,0		63	8	16	38			31	8	7	16				

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha. De inbreng van N uit compost, gerekend aan 7.15kg/ton (uit analyseverslag), werd over 2 jaar gespreid volgens een verdeelsleutel 50/50. (Band) : Bandbemesting; (Rij): Rijbemesting

Resultaten nitraatresiduwaarde

Gedetailleerde bodemanalyse op 8/11/2006

8/11/2006	PSKW			Teler		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	1	10	11	17	4	20
30-60cm	46	7	53	11	4	15
60-90 cm	68	8	76	36	4	39
0-90 cm	115	25	140	64	11	75

Gedetailleerde bodemanalyse op 7/11/2007

8/11/2006	PSKW			Teler		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	26	7	32	11	6	18
30-60cm	67	6	73	13	6	19
60-90 cm	68	6	74	14	6	21
0-90 cm	160	19	179	39	18	57

Resultaten van de teeltproductie

Teelt Ijsbergsla 2006:

Oogstresultaten:

	Gewicht (g/st) "Advies Teler"	Gewicht (g/st) "Advies PSKW"
Opbrengst 15/06/2006	968 ± 112	738 ± 36

Teelt Facelia 2006:

Door hevige regenval in de maand augustus kon de teler zijn perceel niet meer beplanten met een tweede teelt ijsbergsla. Daarom besloot hij half september zijn perceel in te zaaien met facelia. De plot ter beschikking van het PSKW werd voor de helft ingezaaid. De andere helft werd onbeteeld gelaten. Van beide stukken werden grondstalen genomen.

	bodemlaag	datum	meting Kg NO ₃ -N	meting Kg NH ₄ -N	meting Kg Nmin
zonder facelia	0-30 cm	8/11/06	14	9	23
zonder facelia	30-60cm	8/11/06	56	4	60
zonder facelia	60-90 cm	8/11/06	67	4	71
met facelia	0-30 cm	8/11/06	17	4	20
met facelia	30-60cm	8/11/06	11	4	15
met facelia	60-90 cm	8/11/06	36	4	39

Teelt Ijsberg 2007:

Ras: Platinas

Oogstgegevens op 21/6/2007:

	uniformiteit	omblad	smet	breミア	zonnebrand	bolrot	gebarsten
Teler	8	8	7	7	9	5	7
PSKW	8	8	7	7	9	6	9
1 =	heterogeen	veel	veel	veel	veel	veel	veel
9 =	homogeen	geen	geen	geen	geen	geen	geen

	grootte	bolvorm	vastheid	graterigheid	snijvlak	schotaanleg
Teler	8	8	7	7	6	7
PSKW	8	8	6	7	6	7
1 =	klein	plat	los	open	groot	veel
9 =	groot	rond	vast	gesloten	klein	geen

4 herhalingen, N= 36

Object	Gemiddeld stukgewicht (g)
1 Teler	1076 a
2 PSKW	922 b

Teelt Savooikool

Ras: Alaska

Beoordeling op 24/09/2007: Achteraan beide objecten knolvoet en wildschade, geen verschillen

Beoordeling op 16/11/2007: Iets meer geel blad onderaan bij object PSKW

Beoordeling op 29/01/2008: Meer geel blad onderaan bij object PSKW

	Sortering volgens stuks per kist				Opbrengst	
	5 stuks (%)	6 stuks (%)	niet oogstbaar (%)	wegval (%)	5 stuks/kist (kg)	6 stuks/kist (kg)
Teler	64	23	6	6	1,430 ± 0,069	1,084 ± 0,058
PSKW	41	45	7	8	1,364 ± 0,033	1,129 ± 0,017

*Telers regio West-Vlaanderen Versus Provinciaal Onderzoeks- en
Voorlichtingscentrum voor de Land- en Tuinbouw*

Demonstratieveld te Hoogede

Teelt		teeltweken	teler						POVLT						opmerkingen
			N-gift		bodemanalyse			N-gift		bodemanalyse					
			organisc h	mineraal	Nmi n	0-30	30-60	60-90	organisc h	mineraal	Nmi n	0-30	30-60	60-90	
bloemkool	plantdatum	22/03/2006			116	31	35	50			116	31	35	50	20 ton/ha varkensdrijfmest (6,5 kgN/ton) 600 kg/ha KAS 370 kg/ha KAS 252 kg/ha KAS vogelschade POVLT lagere opbrengst
		10/04/2006			181	50	63	68			181	50	63	68	
		25/04/2006		130											
		29/04/2006	0,0		162										
		5/05/2006	0,9							100					
		1/06/2006	4,7		68	777	480	238	59			349	185	103	
groenbemester	oogstdatum	15/07/2006	11,0		598	372	152	74			202	81	69	52	
		13/09/2006													
	zomerhaver	4/10/2006			658	374	187	97			383	172	117	94	
		9/11/2006			483	150	199	134			196	24	89	83	
knolselder	plantdatum teler	18/04/2007			124	25	38	61			43	11	17	15	
		18/04/2007							126						
	30/04/2007		130	81											
	2/05/2007	0,0													
	plantdatum POVLT	24/05/2007	3,1								169	169			
		4/06/2007	4,7												
		16/08/2007	15,1			244	128	116			100	25	75		
		21/08/2007	15,9							50					
	oogstdatum teler	25/09/2007	20,9			154	56	98			107	31	76		
		oogstdatum POVLT	20/10/2007	24,4											
20/11/2007			28,9												
		8/11/2007	27,1			232	34	84	114		111	14	47	50	

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha. De inbreng van N uit compost, gerekend aan 7.15kg/ton (uit analyseverslag), werd over 2 jaar gespreid volgens een verdeelsleutel 50/50.

Resultaten nitraatresidu

Gedetailleerde bodemanalyse van 9/11/2006

9/11/2006	Teler			POVLT		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	149	1	150	22	2	24
30-60cm	197	2	199	88	1	89
60-90 cm	132	2	134	81	2	83
0-90 cm	478	5	483	191	5	196

Gedetailleerde bodemanalyse van 8/11/2007

8/11/2007	Teler			POVLT		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	33	1	34	13	1	14
30-60cm	82	2	84	44	3	47
60-90 cm	112	2	114	47	3	50
0-90 cm	227	5	232	104	7	111

Resultaten van de teeltproductie

Teelt bloemkool 2006:

Plantdatum: 10 april 2006
 Plantafstand: 60 cm x 65 cm
 Ras: Baker

Tabel 6. Gewasresultaten tijdens de groei op het proefveld bloemkool te Hoogdele

Datum	Vogelschade		Gewasontwikkeling				Gewaskleur		Netels	Droogteschade
	1/jun	12/jun	23/jun	30/jun	12/jun	23/jun	30/jun	4/jul	30/jun	4/jul
POVLT	7.0	7.5	6.8	6.8	9.0	7.5	7.3	8.0	2.8	6.5
Teler	4.0	8.8	8.8	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	7.0	6.8
Legende	1 = geen 9 = veel		1 = weinig 9 = veel			1 = bleek 9 = donker			1 = geen 9 = veel	1 = geen 9 = veel

Tabel 7. Opbrengstgegevens van het proefveld bloemkool te Hoogdele

Oogstdatum	Uitval (%)	% van aantal geoogst op		Gewichtprocent		Bolgewicht (g)
		4/jul	7/jul	4/jul	7/jul	
POVLT	4.6	28.6	66.8	34.2	65.8	772
Teler	6.2	44.5	49.3	49.8	50.2	1032

Algemene veldbehandelingen:

In het voorjaar van 2006 is er een basisbemesting van 750 kg/ha patentkali gebeurd. Begin juni werd er 5 l/ha Soliboramine toegepast. Op 12 september 2006 werd er 2000 kg kalk per hectare uitgestrooid.

Bemesting praktijkveld:

Eind april werden 100 eenheden stikstof onder de vorm van varkensdrijfmest toegediend. Korte tijd daarna, net voor het planten, bestond de N-gift uit 162 eenheden. Begin juni werden nog eens 68 eenheden N toegediend.

Bemesting POVLT:

N-bemestingsadvies 10 april: 150 eenheden waarvan 100 eenheden bij de start.
 N-bemestingsadvies 1 juni: 0 eenheden bijbemesting.

Bij de keuze van de oogstveldjes (4 x 40 planten/object) werd gezocht naar uniforme plaatsen die zo weinig mogelijk beïnvloed waren door niet - proeffactoren zoals niet geplant, weggeschoffeld, wildschade of uitval door koolvlieg. Toch waren er bij de oogst nog enkele planten niet oogstbaar (zie % uitval).

De oogstresultaten werden fel beïnvloed door de droogte tijdens de koolvorming en de oogst. Wegens water- en tijdsgebrek werd op dit veld door de teler te laat en te weinig beregend om een optimale opbrengst van goede kwaliteit te bekomen. De eerste berekening op het veld van POVLT gebeurde maar op 30 juni toen de kool al vrij kwam, te wijten aan slaphangende

bladeren. Normaal moesten op dit tijdstip al enkele kolen geoogst worden met het oog op een goede kwaliteit. Er werd pas geoogst van zodra de kwaliteit dreigde te verminderen (begin van opengaan van de kool).

Er zijn verschillen te zien in de resultaten maar de omstandigheidsfactoren hebben hier veel mee te maken. Zo heeft de teler op zijn perceel 15 l beregend op 23 juni terwijl op het perceel van POVLT toen geen irrigatie plaatsvond. Later kan dit wel zijn invloed gehad hebben op het eerder blootkomen van de kool (wegens stresstoestand van vochttekort) met kwaliteitsverlies en een vroegere oogstdatum tot gevolg.

Wegens deze nadelige klimatologische omstandigheden heeft de kool de aanwezige N in de bodem niet optimaal kunnen benutten zodat er nog veel rest-N in de bodem achterblijft bij de oogst. De grote netel populatie op het perceel van de teler zijn een duidelijke indicatie van een N-rijke bodem.

Op 13 september heeft de teler beslist om over het ganse perceel zomerhaver als groenbemester in te zaaien. Normaal zou er vooraf op het veld van het POVLT 30 ton groencompost worden toegediend om de mineralisatie te stabiliseren, maar dit zal moeten uitgesteld worden tot in maart-april 2007 omdat de zomerhaver al ingezaaid was zonder dat er hiervan melding gemaakt was aan het POVLT. Als volgende teelt wordt knolselder voorzien met als vermoedelijke plantdatum 10 mei 2007.

Teelt knolselder 2007:

Cultivar: Prinz
Plantafstand: 60 cm x 40 cm

Bemesting POVLT: Groencompost april 2007: 30 ton/ha (totale N: 8,4 kg/ton)
(totale werking jaar 1: 15%)

Bemesting praktijkveld: 16 ton varkensdrijfmest (totale N: 8,1 kg/ton) eind april.

Opbrengst netto: Teler: 1,68 kg/knol
POVLT: 2,53 kg/knol

Veld teler is maand eerder geplant dan veld POVLT (plant teler: 02/05/07). Oogst veld teler is maand eerder gebeurd dan oogst veld POVLT (oogst teler 18/10/07).

Oogst is gebeurd zonder verwittiging aan proefverantwoordelijke! (vaststelling 20/10/07 veld bijna volledig geoogst, enkel stuk proefgedeelte nog aanwezig, opbrengstgegevens van teler worden opgevraagd aan de hand van leveringscontract fabriek: 60 à 70 t/ha, er wordt gerekend met 70 t/ha = 1,68 kg/knol).

Demonstratieveld te Staden

Teelt		teeltweken	teler						POVLT								
			N-gift		bodemanalyse				N-gift		bodemanalyse						
			organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90			
bloemkool	plantdatum	7/03/2006			77	19	26	32			77	19	26	32	20 ton/ha zeugendrijfmest (4,4 kgN/ton)		
		21/03/2006		88													
		28/03/2006				120	62	23	35			92	27	27		38	
		10/04/2006	0,0		112											800 kg/ha 14 - 0 - 20	
		24/04/2006	2,0								118					437 kg/ha KAS	
		10/05/2006	4,3		60											303 kg/ha kalkcyanamide	
		15/05/2006	5,0			351	225	83	43			255	138	58		59	
		6/06/2006	8,1									191	108	83			
		oogstdatum	11/07/2006	13,1		112											800 kg/ha 14 - 0 - 20 lagere opbrengst POVLT
	bloemkool	plantdatum	14/07/2006	0,0		295	181	60	54			86	28	24		34	433 kg/ha KAS 303 kg/ha kalkcyanamide
		20/07/2006	0,9								117						
		26/07/2006	1,7		60												
		24/08/2006	5,9			503	143	194	166			286	98	111	77		
		31/08/2006	6,9								50				323 kg/ha kalknitraat		
		2/09/2006	7,1		62										400 kg/ha kalknitraat		
		oogstdatum	4/10/2006	11,7		369	96	168	105			117	26	38	53	geen oogstverschillen	
			9/11/2006			488	144	163	181			255	97	70	88		
prei		plantdatum	25/04/2007		176											40 ton/ha zeugen drijfmest (4,4 N/ton) 800 kg/ha 14 - 0 - 20	
			28/05/2007	0,0		112											
		18/06/2007	3,0			467	313	128	26			208	118	52	38		
		3/08/2007	9,6			781	162	405	214			174	38	66	70		
		14/08/2007	11,1								100				370 kg/ha KAS		
		12/09/2007	15,3		7										Bladvoeding		
		18/09/2007	16,1			393	292	101	0			54	25	29	0		
		24/09/2007	17,0								78				503 kg/ha kalknitraat		
		26/09/2007	17,3		7										Bladvoeding		
		oogstdatum	16/10/2007	20,1		313	56	131	126			237	60	97	80		geen oogstverschillen
		22/10/2007	21,0														

12/11/2007	24,0		365	53	169	143		109	34	33	42

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha.

Resultaten nitraatresidu

Gedetailleerde bodemanalyse van 9/11/2006

9/11/2006	Teler			POVLT		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	142	2	144	96	1	97
30-60cm	162	1	163	69	1	70
60-90 cm	179	2	181	86	2	88
0-90 cm	483	5	488	251	4	255

Gedetailleerde bodemanalyse van 12/11/2007

12/11/2007	Teler			POVLT		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	49	4	53	31	3	34
30-60cm	163	6	169	30	3	33
60-90 cm	137	6	143	35	7	42
0-90 cm	349	16	365	96	13	109

Resultaten van de teeltproductie

Teelt bloemkool vroeg 2006

Ras: Baker
 Plantdatum: 10 april 2006
 Plantafstand: 60 cm x 65 cm (= 25 641 pl/ha)

Datum	Gewasontwikkeling					Gewaskleur			
	8/mei	15/mei	29/mei	7/jun	28/jun	8/mei	15/mei	29/mei	28/jun
POVLT	4.0	5.0	4.5	7.0	6.5	7.0	8.0	8.0	4.5
Teler	9.0	9.0	8.3	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0
Legende	1 = weinig 9 = veel					1 = bleek 9 = donker			

Datum	Uniformiteit		Onkruidstand		Gewasbedekking (%)	
	29/mei	7/jun	15/mei	29/mei	29/mei	7/jun
POVLT	4.0	4.3	3.0	5.0	33.8	75.0
Teler	7.0	5.3	8.0	8.0	70.0	97.5
Legende	1 = heterogeen 9 = uniform		1 = veel 9 = geen			

Datum	Uitval (%)	% van aantal geoogst op					Bolgewicht (g)
		26/jun	29/jun	2/jul	4/jul	7/jul	
POVLT	8.5	2.6	4.2	15.8	42.7	26.2	1286
Teler	12.2	22.5	11.4	37.4	13.9	2.5	1856

Algemene veldbehandelingen:

Begin juni werd er 5 l/ha boor toegediend.

Bemesting praktijkveld:

Drie weken voor het planten werden er 54 eenheden N onder de vorm van zeugendrijfmest toegediend. Op de dag van het planten werden 112 eenheden N toegediend via samengestelde meststof (14-0-20). Na één maand werden 60 eenheden stikstof toegepast via kalkcyaanamide. De laatste N-gift bestond uit 112 eenheden via de samengestelde meststof (14-0-20). Naar onkruidbestrijding toe had de teler een goed alternatief met de bemesting onder de vorm van cyaanamide. Dit had een zeer duidelijke werking op de bestrijding van muur.

Bemesting POVLT:

Er werd een basisbemesting van 600 kg/ha patentkali uitgevoerd.

N-bemestingsadvies 28 maart: 218 eenheden waarvan 118 eenheden voor de eerste 4 weken. N-bemestingsadvies 15 mei: 11 eenheden bijbemesting (niet toegediend wegens te lage dosis om correct te verdelen).

Ter controle van het bijmestadvies werd op 6 juni nog eens een bijkomend staal genomen waaruit besloten werd geen N meer toe te dienen.

De basisbemesting werd op het perceel van het POVLT 2 weken na het planten toegediend. Het was echter de bedoeling deze gift voor het planten uit te voeren, maar om diverse organisatorische redenen kon dit niet gerealiseerd worden. Dit heeft voor een teelt van kolen grote gevolgen wat ook zeer goed zichtbaar was in het ganse teeltverloop. Zo was de gewasontwikkeling en kleur veel minder in de eerste maand, nadien groeide dit verschil wat uit. De bladkleur verbleekte opnieuw duidelijk in het perceel POVLT bij de oogst.

In de jeugdgroei waren er wel problemen met wildschade. Er werden nochtans diverse maatregelen getroffen zoals kanon, hoge haasdraad rondom perceel en luidsprekers met vogelgeluiden. Bij de oogst was er daarom een uitvalspercentage van ongeveer 10%. Het perceel van de teler was duidelijk enkele dagen eerder oogstklaar en haalde merkbaar een hoger stukgewicht wat deels nog een gevolg kan zijn van de te late startbemesting op het gedeelte van het POVLT. De bleker wordende bladeren bij de oogst wijzen er weliswaar op dat er bij de koolvorming toch een tekort aan stikstof was. Dit werd bevestigd door de resultaten uit de stikstofstaalname.

De bolgewichten en kwaliteit waren in het algemeen zeer hoog. Er werd tijdens de koolvorming zeer veel water gegeven omwille van de zeer droge en warme omstandigheden. De kolen werden geoogst met de bedoeling om een zo hoog mogelijk stukgewicht te bekomen zonder kwaliteitsverlies, m.a.w. vanaf begin opengaan van de kool werden ze geoogst.

Na de oogst werd de stoppel ingefreesd.

Teelt Bloemkool zomer 2006

Plantdatum: 12 juli 2006

Plantafstand: 65 cm x 65 cm (= 23 668 pl/ha)

Ras: Clapton

Datum	Gewasontwikkeling				Gewaskleur				Uniformiteit		Onkruidstand
	9/aug	24/aug	5/sep	20/sep	9/aug	24/aug	5/sep	20/sep	5/sep	20/sep	20/sep
POVLT	9	9	9	9	9	8	9	9	9	9	8
Teler	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	8
Legende	1 = weinig 9 = veel				1 = bleek 9 = donker				1 = heterogeen 9 = uniform		1 = veel 9 = geen

Datum	Uitval (%)	% van aantal geoogst op		Bolgewicht (g)	Bladgewicht (g)
		29/sep	2/okt		
POVLT	2.5	86.9	95.0	1282	587
Teler	5.0	91.9	98.1	1361	608

Bemesting praktijkveld:

Voor het planten werden er 112 eenheden N toegediend onder de vorm van samengestelde meststof 14-0-20. Eind juli werden nog 60 eenheden N toegediend onder de vorm van kalkcyaanamide, wat ook een bijkomende onkruidbestrijding is. De laatste N-gift bedroeg 62 eenheden.

Bemesting POVLT:

Er werd een basisbemesting van 600 kg/ha patentkali toegepast.

N-bemestingsadvies 11 juli: 218 eenheden waarvan 118 eenheden voor de eerste 4 weken.

N-bemestingsadvies 30 augustus: 50 eenheden.

Aan de rand van het perceel was er opnieuw veel wildschade, ondanks de hoge haasdraad die rondom het perceel stond. Deze schade was op beide percelen waar te nemen. Hierdoor werd er beslist om de staalnames als de gewasbeoordelingen niet in deze zones te laten gebeuren. Immers, een kortgehouden plant zal minder stikstof uit de bodem opnemen. Er werd enkel eind augustus een zeer kleine afwijking waargenomen in bladkleur. Dit kleurverschil kon niet meer worden waargenomen bij de oogst.

De bolgewichten waren bij het POVLT slechts 6% lichter en er was bijna geen verschil merkbaar in bladmassa. De bladeren van de bloemkolen op het praktijkgedeelte voelden een beetje zwaarder aan t.o.v. deze op het gedeelte van het POVLT.

Na de oogst werden de gewasresten ondergewerkt.

Teelt prei 2007:

Cultivar: Sevilla
Plantafstand: 65 cm x 10 cm (= 153 846 pl/ha)

Bladvoeding praktijkveld: Nutrimon (8 liter/ 100 liter) à 400 liter/ha
Algemene veldbehandelingen: 800 kg/ha patentkali

Opbrengst netto (industrie, op lengte veilingbak): Teler: 71,9 ton/ha
POVLT: 69,9 ton/ha

Sortering van herfstprei Sevilla in aantal

Object	Totaal (5m)	< 2 cm (%)	2-3 cm (%)	3-4 cm (%)	> 4 cm (%)	Rot (%)	Schot (%)
Teler	44,50 b	5,13 a	24,71 b	36,23 a	32,81 a	0,54 a	0,57 a
POVLT	47,75a	0,54 a	38,29 a	44,93 a	16,75 a	0,52 a	2,08 a
Gemiddelde	46,12	9,43	31,5	40,58	24,78	6,85	8,11

Sortering van herfstprei Sevilla in gewicht

Object	Totaal (5m) (kg)	< 2 cm (%)	2-3 cm (%)	3-4 cm (%)	> 4 cm (%)
Teler	37,83 a	1,05 a	9,30 b	21,57 a	27,35 a
POVLT	39,30 a	0,08 a	15,20 a	30,48 a	14,73 a
Gemiddelde	38,56	6,8	21,15	26,03	27,53

Demonstratieveld te Torhout

Teelt		teeltweken	teler						POVLT						
			N-gift		bodemanalyse				N-gift		bodemanalyse				
			organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	
prei	plantdatum	27/03/2006			28	9	10	9			28	9	10	9	22 ton/ha varkensdrijfmest (6,5 kgN/ton) 200 kg/ha KAS 645 kg/ha kalknitraat 270 kg/ha KAS 300 kg/ha KAS 185 kg/ha KAS geen oogstverschillen
		25/04/2006	0,0	142											
		27/04/2006	0,3		54										
		4/05/2006	1,3							100					
		13/07/2006	11,3			310	102	140	68		271	141	94	36	
		21/07/2006	12,4		73										
		24/08/2006	17,3			272	81	119	72		249	38	137	74	
		29/08/2006	18,0		81										
		31/08/2006	18,3							50					
		4/10/2006	23,1			246	87	99	60		124	25	55	44	
knolselder	plantdatum	20/04/2007			115	45	22	48			101	46	26	29	15 ton/ha varkensdrijfmest (brijbakken) (9,2 kgN/ton) 250 kg/ha chilizout 16% 200kg/ha kalknitraat 252 kg/ha KAS 222 kg/ha KAS 258 kg/ha kalknitraat lagere opbrengst POVLT
		25/04/2007		138											
		23/05/2007	0,0								105	105			
		28/05/2007	0,7		40										
		12/07/2007	7,1			348	106	242			208	75	133		
		15/07/2007	7,6		31										
		31/07/2007	9,9		68										
		8/08/2007	11,0			240	74	166			108	23	85		
		14/08/2007	11,9							60					
		18/09/2007	16,9			159	53	106			79	17	62		
oogstdatum		25/09/2007	17,9							40					
		29/10/2007	22,7			145	11	38	96		92	11	26	55	

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha.

Resultaten nitraatresidu

Gedetailleerde bodemanalyse van 9/11/2006

9/11/2006	Teler			POVLT		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	19	1	20	16	1	17
30-60cm	47	1	48	52	1	53
60-90 cm	29	2	31	26	1	27
0-90 cm	95	4	99	94	3	97

Gedetailleerde bodemanalyse van 29/10/2007

29/10/2007	Teler			POVLT		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	9	2	11	9	2	11
30-60cm	35	3	38	24	2	26
60-90 cm	93	3	96	51	4	55
0-90 cm	137	8	145	84	8	92

Resultaten van de teeltproductie

Teelt prei 2006

Zaaidatum: 25 april 2006
 Plantafstand: rijafstand van 70 cm
 Ras: Carver (S&G)

Datum	Gewasontwikkeling						
	13/jul	11/aug	24/aug	5/sep	20/sep	4/okt	25/okt
POVLT	7	9	9	9	9	9	9
Teler	9	9	9	9	9	9	9
Legende	1 = weinig 9 = veel						

Datum	Gewaskleur							Uniformiteit	
	13/jul	11/aug	24/aug	5/sep	20/sep	4/okt	25/okt	20/sep	25/okt
POVLT	8	8	6	7	9	8	9	9	8
Teler	9	8	8	8	9	8	9	9	8
Legende	1 = bleek 9 = donker							1 = heterogeen 9 = uniform	

Object	Plantgewicht netto (g)	Verse opbrengst netto (t/ha)	Groeiwijze	Bladkleur	Sleet
POVLT	328.2	58.14	7.0	6.8	7.0
Teler	338.4	59.95	7.1	6.8	6.8
Niet bijbemest eind augustus	310.0	54.91	6.3	5.1	6.4
Legende	1=weinig opgericht; 9=sterk opgericht			1=bleek; 9=donker	1=veel; 9=geen

Object	Trips	Roest	Papiervlekken	Purpervlekken	Fluweelvlekken
POVLT	4.0	1.0	1.8	0.06	0.00
Teler	3.9	1.0	1.8	0.12	0.00
Niet bijbemest eind augustus	4.0	1.0	2.0	0.12	0.02
Legende	1=geen 9=veel	1=geen 6=>50	1=geen 5=>5vlek	1=1 vlek 9=>20	1= 1 vlek 9= >20

Algemene veldbehandelingen:

Er is eind april een basisbemesting van 120 kg/ha potassulfaat gebeurd. Eind juli werd er 5 l/ha Microtop gespoten.

Bemesting praktijkveld:

Net voor de zaai van de prei werd er 22 ton/ha varkensdrijfmest toegediend. Direct na de zaai werden er 54 eenheden stikstof toegediend. Op 21 juli en 9 augustus werden nogmaals resp. 73 en 81 eenheden stikstof toegediend.

Op 30/07, 10/08, 02/09 en 15/09 werd telkens 5 kg Microtop per hectare toegediend.

Bemesting POVLT:

Naast de basisbemesting met potassulfaat werd er op dit perceel nog supplementair 500 kg/ha potassulfaat toegediend.

N-bemestingsadvies 27 maart: 100 eenheden voor de eerste 2 maanden.

N-bemestingsadvies 13 juli: 0 eenheden tot eind augustus.

N-bemestingsadvies 30 augustus: de totale productie van industrieprei wordt geraamd op ong. 100 ton verse massa per hectare. Op 30 augustus wordt de opbrengst geschat op ong. 40 ton/ha (schatting a.d.h.v. schachtdiameter die 2 à 3 cm bedraagt). Er moet dus nog 60 ton/ha geproduceerd worden met een stikstofinhoud van 0,3%. Dit komt dus neer op een bijkomende N-opname van 180 kg/ha.

Bij dit laatste bemestingsadvies werd er een perceel van 4m op 4m niet bemest zodat de eventuele verschillen met het advies bemeste perceel visueel te merken zouden zijn.

De oogst is gebeurd op 6 november. Op veld van praktijk is er in de laatste 30 meter van het veld veel prei gescheurd ter hoogte van de schacht. Eveneens is er het begin van een rode streep merkbaar bij de planten. Deze symptomen wijzen op een te snelle groei door een overmatig N aanbod. Dit kan zijn oorzaak vinden in de misschien ietwat hoge dosis kalknitraat die is toegediend op de laatste 30 meter van het perceel omdat de prei daar minder goed groeide.

Teelt 2007: Knolselder

Cultivar: Rex

Plantafstand: 35 x 65 cm

Algemene veldbehandelingen:

10/05/07: 800 kg/ha haspargit (15% K₂O)

20/07/07: 2000 kg/ha gekorrelde kalk

Opbrengst (geen rekening gehouden met uitval):

Teler: 2,12 kg/knol (vaststelling: meer rotte knolselders bij oogst)

POVLT: 1,67 kg/knol

Object	Stukgewicht knol (kg)	Stukgewicht loof (g)	Totale lengte (cm)	Doormeter knol (cm)	Hoogte knol (cm)	Inwendige holheid	Kleur vlees
Teler	2,12 a	690 a	64,20 a	17,15 a	14,20 a	7,05 a	8,00 a
POVLT	1,67 b	504 a	52,15 b	15,65 a	13,70 a	6,20 a	7,95 a
Gemiddelde	1,89	597	58,18	16,40	13,95	0,15	16,40
Legende						1 = zeer hol 9 = niet hol	1 = zeer bruin 9 = zeer wit

Bemesting POVLT:

Op 20 juni 2006 werd er 30 ton groencompost (8,9 kg totale stikstof/ton) toegediend. De vrijstelling van de stikstof uit de groencompost werd verdeeld over twee jaar volgens 50/50.

Opbrengst: Teler: 36,6 ton/ha

POVLT: 38,2 ton/ha

Op 6 augustus werd als groenbemester facelia ingezaaid.

Een wolkbreuk tijdens de zomer zette ganse stukken van Poperinge en omstreken onder water. Dit verklaart ook de sterke daling van stikstof in de bodem tijdens de maanden juni-juli.

Demonstratieveld te Reningelst

Teelt		teeltweken	teler				POVLT									
			N-gift		bodemanalyse			N-gift		bodemanalyse						
			organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90		
prei	plantdatum	16/03/2006			115	13	38	64			115	13	38	64	40 ton/ha runderstalmest (7,1 kgN/ton) 30 ton/ha groencompost (8,9kgN/ton) 400 kg/ha KAS 185 kg/ha KAS	
		11/05/2006			104	32	18	54			104	32	18	54		
		19/06/2006		284												
		20/06/2006							134							
		3/07/2006	0,0		108											
		26/07/2006	3,3							50						
		24/08/2006	7,4			628	478	90	60			211	105	64		42
		31/08/2006	8,4							60						222 kg/ha KAS
		4/10/2006	13,3			218	103	65	50			201	104	56		41
spinazie	oogst zaaidatum	15/01/2007	28,0		51	10	12	29			37	10	10	17	geen opbrengstverschillen 30 ton/ha groencompost jaar 1 (8,9kgN/ton) 652 kg/ha KAS 600kg/ha KAS hogere opbrengst POVLT	
		24/04/2007			140	46	39	55	134		80	40	17	23		
		30/04/2007	0,0							176						
		30/04/2007	0,0	162												
	oogstdatum	13/06/2007	6,3			148	107	20	21			229	170	31		28
facelia	zaaidatum	6/08/2007	0,0		92	23	34	35			83	28	25	30		
		25/10/2007	11,4		48	10	14	24			38	10	14	14		

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha. De inbreng van N uit compost, gerekend aan 7.15kg/ton (uit analyseverslag), werd over 2 jaar gespreid volgens een verdeelsleutel 50/50.

Resultaten nitraatresidu

Gedetailleerde bodemanalyse van 9/11/2006

9/11/2006	Teler			POVLT		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	60	2	62	31	1	32
30-60cm	52	1	53	37	1	38
60-90 cm	37	2	39	35	3	38
0-90 cm	149	5	154	103	5	108

Gedetailleerde bodemanalyse van 25/10/2007

25/10/2007	Teler			POVLT		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	7	3	10	8	2	10
30-60cm	8	6	14	10	4	14
60-90 cm	16	8	24	11	3	14
0-90 cm	31	17	48	29	9	38

Resultaten van de teeltproductie

Teelt prei 2006:

Plantdatum: 4 juli 2006

Plantafstand: 62,5 cm x 10 cm (ruggenteelt) = 160 000 pl/ha

Ras: Fahrenheit (Seminis)

	Gewasontwikkeling						
Datum	11/aug	24/aug	5/sep	20/sep	4/okt	25/okt	9/nov
POVLT	8	8	8.5	8	9	8	7
Teler	8	8	8.5	8	8	8	8
Legende	1 = weinig 9 = veel						

	Gewaskleur						
Datum	11/aug	24/aug	5/sep	20/sep	4/okt	25/okt	9/nov
POVLT	8	8	9	9	9	8	9
Teler	8	8	9	9	9	7	8
Legende	1 = bleek 9 = donker						

	Uniformiteit	Onkruidstand			Gewasbedekking (%)	
Datum	25/okt	20/sep	25/okt	9/nov	20/sep	25/okt
POVLT	8	8	7	5	60	80
Teler	7	8	8	6	60	80
Legende	1 = heterogeen 9 = uniform	1 = veel 9 = geen				

Bemesting praktijkveld:

Op 19 juni werd er 40 ton per hectare runderstalmest gevoerd. Daarna werden er nog 108 eenheden N toegediend begin juli onder de vorm van ammoniumnitraat.

Bemesting POVLT:

Er is een basisbemesting van 440 kg/ha kaliumsulfaat en 167 kg/ha superfosfaat gebeurd. Op 20 juni werd er 30 ton groencompost (8,9 kg totale stikstof waarvan 0,46 kg NH₃-N per 1000 kg verse massa) toegediend.

N-bemestingsadvies 11 mei: 138 eenheden per hectare waarvan 50 eenheden voor de eerste 2 maanden.

N-bemestingsadvies 30 augustus: er wordt gestreefd naar een brutoproductie van 70 ton/ha. Momenteel is er al ong. 40 kg N/ha opgenomen (gebaseerd op N-opnamecurves bij late herfstprei 8 weken na planten). Er wordt geadviseerd om nog 60 eenheden per hectare toe te dienen.

Bij dit laatste bemestingsadvies werd er een perceel van 4m op 4m niet bemest zodat de eventuele verschillen met het advies bemeste perceel visueel te merken zouden zijn.

Teelt spinazie 2007

Cultivar: Puma

Bemesting POVLT:

Op 20 juni 2006 werd er 30 ton groencompost (8,9 kg totale stikstof/ton) toegediend. De vrijstelling van de stikstof uit de groencompost werd verdeeld over twee jaar volgens 50/50.

Opbrengst: Teler: 36,6 ton/ha
 POVLT: 38,2 ton/ha

Op 6 augustus werd als groenbemester facelia ingezaaid.
 Een wolkbreuk tijdens de zomer zette ganse stukken van Poperinge en omstreken onder water.
 Dit verklaart ook de sterke daling van stikstof in de bodem tijdens de maanden juni-juli.

Object	Opbrengst per m ² (kg)	Nitraatgehalte (mg/kg VM)
Teler	3,66 a	3017
POVLT	3,82 a	2997
Gemiddelde	3,74	

Demonstratieveld te Waregem

Teelt		teeltweken	teler						POVLT						
			N-gift		bodemanalyse				N-gift		bodemanalyse				
			organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	
spinazie	zaaidatum	feb 2006		213					213						30 ton/ha runderstalmest (7,1 kgN/ton) 433kg/ha KAS
		19/03/2006	0,0	117					117						
	oogstdatum	15/05/2006	8,1												
		16/05/2006			125	21	45	59			125	21	45	59	30 ton/ha runderdrijfmest (4,8 kgN/ton) 400 kg/ha KAS
		22/06/2006		144											
prei	plantdatum	23/06/2006		108											
		27/06/2006	0,0												185 kg/ha KAS
		20/07/2006	3,3						50						
		23/08/2006	8,1		498	249	179	70			275	106	126	43	
		4/10/2006	14,1		411	143	199	69			224	64	111	49	
		9/11/2006	19,3		340	37	210	93			218	14	137	67	
		14/12/2006	24,3		69	12	14	43			154	13	12	129	
industriewortel	oogstdatum	22/01/2007	29,9		104	11	10	83			103	10	10	83	lagere opbrengst POVLT 185 kg/ha KAS
	zaaidatum	feb2007		50						50					
bonen	oogstdatum	5/07/2007			77	27	28	22			67	36	12	19	189 kg/ha KAS geen oogstverschillen
	zaaidatum	7/07/2007	0,0												
		13/07/2007	0,9							51					
		16/08/2007	5,7		142	58	84				270	170	100		
	oogstdatum	12/09/2007	9,6												
		17/09/2007			173	72	69	32			202	106	68	28	
		5/11/2007			180	37	91	52			228	44	126	58	

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha.

Resultaten nitraatresidu

Gedetailleerde bodemanalyse van 9/11/2006

9/11/2006	Teler			POVLT		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	35	2	37	13	1	14
30-60cm	209	1	210	136	1	137
60-90 cm	91	2	93	66	1	67
0-90 cm	335	5	340	215	3	218

Gedetailleerde bodemanalyse van 5/11/2007

5/11/2007	Teler			POVLT		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	35	2	37	41	3	44
30-60cm	89	2	91	124	2	126
60-90 cm	50	2	52	56	2	58
0-90 cm	174	6	180	221	7	228

Resultaten van de teeltproductie

Teelt spinazie 2006

Geen gegevens

Teelt prei 2006

Plantdatum: 27 juni

Plantafstand: 70 cm x 9 cm (11 planten per meter; vlakkeveldsteelt)

Ras: Durena (S&G)

Gewasontwikkeling						
Datum	23/aug	4/sep	20/sep	4/okt	25/okt	9/nov
POVLT	8	8	9	9	8	8
Teler	8	8	9	9	8	8
Legende	1 = weinig 9 = veel					

Gewaskleur						
Datum	23/aug	4/sep	20/sep	4/okt	25/okt	9/nov
POVLT	8	8	9	8	8	8
Teler	8	8	9	9	8	8
Legende	1 = bleek 9 = donker					

Datum	Uniformiteit			Onkruidstand	Gewasbedekking (%)
	20/sep	25/okt	9/nov	20/sep	25/okt
POVLT	4	7	6	9	85
Teler	4	7	6	9	85
Legende	1 = heterogeen 9 = uniform			1 = veel 9 = geen	

Algemene veldbehandeling:

In februari werd er 30 ton per hectare stalmest uitgereden. Op 18 maart werd er 1700 kg/ha MgCO₃ toegediend. Op 19 maart werd er als voorteelt spinazie gezaaid met kort na de zaai toediening van 117 eenheden N onder de vorm van ammoniumnitraat 27%. Het gewas werd echter niet opgevolgd. De spinazie werd geoogst op 15 mei met een opbrengst van 21 à 22 ton/ha.

Bemesting praktijkveld:

Na de oogst van de spinazie werd er op 22 juni 30 ton per hectare runderdrijfmest toegediend en de dag erna werden 108 eenheden N toegediend.

Bemesting POVLT:

De basisbemesting op het perceel van het POVLT 30 eenheden fosfor, 200 eenheden kalium en 60 eenheden magnesium onder de vorm van kiezeriet.

N-bemestingsadvies 16 mei: 133 eenheden waarvan 50 eenheden voor de eerste 2 maanden

N-bemestingsadvies 30 augustus: 0 eenheden

Teelt industriewortel 2007

Geen gegevens

Teelt stamslabonen 2007

Cultivar: Speedy

Opbrengst (proefveldomstandigheden): Teler: 25,5 ton netto per hectare
 POVLT: 24,0 ton netto per hectare

Door het hogere N-aanbod op het perceel POVLT werd de bloei van de stamslabonen verlaat. Hierdoor werd er per plant één peul minder geoogst t.o.v. het perceel van de teler. Na de oogst werd geen groenbemester ingezaaid omdat de mogelijkheid bestond dat er nog een late teelt kon worden ingezaaid.

Object	Gewicht peulen (t/ha) marktbaar	Gewicht peulen (t/ha) niet marktbaar	Kleur
Teler	25,50 a	5,59 a	7,25 a
POVLT	24,04 a	2,14 a	7,75 a
Gemiddelde	24,77	3,86	
Legende			1 = bleek 9 = donker

VERTROUWELIJK

Op een stuurgroepvergadering stelde boerenbond de vraag of er groei is in prei tijdens het najaar. Maandelijks worden vanaf november 2006 vijf percelen winterprei opgevolgd. Op deze percelen worden volgende parameters opgemeten:

- 20 opeenvolgende planten werden gemarkeerd om schachtdiameter te kunnen opvolgen;
- op vier verschillende plaatsen in het veld werden telkens vijf opeenvolgende planten, representatief voor gans het perceel, geoogst. Hiervan werd het bruto totaal gewicht (ongeschoond) als het netto totaal gewicht (veilingklaar) bepaald;
- bodemstalen tot 90 cm diep.

Locatie van de percelen:

Verspreid over West-Vlaanderen worden vijf percelen winterprei opgevolgd, zowel vlakkevelds- als ruggenteelt met vermelding van proefnummer en cultivar:

Reningelst	VB06PRE_RN01	Fahrenheit
Ingelmunster	VB06PRE_IM01	Harston
Zonnebeke	VB06PRE_ZO01	Harston
Esen	VB06PRE_ES02	Fahrenheit
Menen	VB06PRE_ME02	Harston

Resultaten

Evolutie van het stikstofgehalte in de bodem (kg/ha) op drie dieptes

Locatie	Datum	0 – 30 cm		30 – 60 cm		60 – 90 cm		Nmin (0-60 cm)		Nmin (0-90 cm)	
		NO ₃ ⁻	NH ₄ ⁺	NO ₃ ⁻	NH ₄ ⁺	NO ₃ ⁻	NH ₄ ⁺	NO ₃ ⁻	NH ₄ ⁺	NO ₃ ⁻	NH ₄ ⁺
Reningelst	09/11	60	2	52	1	37	2	112	3	149	5
	13/12	14	6	34	6	56	8	48	12	104	20
	15/01	<8	2	9	3	23	6	17	5	39	10
Ingelmunster	16/11	41	1	75	2	72	1	116	3	188	4
	13/12	8	4	30	6	46	12	38	10	84	22
	16/01	<7	5	<8	8	34	7	15	13	49	20
	16/02	<7	3	<8	3	<8	3	15	6	23	9
	14/03	<7	3	<8	4	18	4	15	7	33	11
Zonnebeke	14/11	69	5	96	4	26	4	165	9	191	13
	13/12	25	5	72	5	54	5	97	10	151	15
	15/01	9	13	31	4	50	4	40	17	90	21
	15/02	<8	4	<8	3	35	4	16	7	51	11
	15/03	<8	3	<8	4	17	3	16	7	33	10
Esen	16/11	82	1	229	2	123	2	311	3	434	5
	13/12	14	7	86	6	167	5	100	13	267	18
	15/01	<7	8	30	5	133	9	37	12	170	22
	15/02	<8	2	12	3	85	3	20	5	105	8
	15/03	<7	4	<8	3	52	4	15	7	67	11
Menen	16/11	34	<1	83	2	25	1	117	3	142	4
	14/12	10	5	26	9	96	15	36	14	132	29
	15/01	<7	14	8	11	69	10	15	25	84	35
	16/02	<7	2	<7	1	78	2	14	3	92	5
	14/03	<7	4	<7	4	23	2	14	8	37	10

Overzicht van schachtdiameter, versgewicht en totale opbrengst van winterprei op vijf locaties (gemiddelde, n=20)

Locatie	Datum	Schachtdiameter (cm)	Versgewicht per plant (g)		Totale opbrengst (t/ha)	
			Bruto	Netto	Bruto	Netto
Reningelst	14/11/06	3,04	385	287	59,23	44,15
	13/12/06	3,60	457	314	70,31	48,31
	geogst 15/01/07	3,55	538	385	82,77	59,23
Ingelmunster	16/11/06	3,16	399	272	70,93	48,36
	14/12/06	3,18	367	248	65,24	44,09
	15/01/07	3,23	451	314	80,18	55,82
	15/02/07	3,29	463	330	82,31	58,67
	14/03/07	3,62	632	460	97,23	70,77
Zonnebeke	14/11/06	2,60	182	145	28,00	22,31
	13/12/06	2,69	304	212	46,77	32,62
	15/01/07	2,79	320	248	49,23	38,15
	15/02/07	2,99	406	301	62,46	46,31
	15/03/07	3,53	563	433	86,62	66,62
Esen	16/11/06	2,37	227	175	34,92	26,92
	13/12/06	2,47	303	206	46,62	31,69
	15/01/07	2,51	314	235	48,31	36,15
	15/02/07	2,66	364	261	56,00	40,15
	15/03/07	2,92	490	350	75,38	53,85
Menen	16/11/06	2,84	293	230	45,08	35,38
	13/12/06	2,95	320	223	49,23	34,31
	16/01/07	3,05	389	284	59,85	43,69
	16/02/07	3,15	464	333	71,38	51,23
	14/03/07	3,45	563	391	86,62	60,15

*Telers regio Oost-Vlaanderen versus Provinciaal Proefcentrum voor de
Groenteteelt Oost-Vlaanderen*

Demonstratieveld te Aalter

Teelt		teeltweken	teler						PCG						opmerkingen	
			N-gift		bodemanalyse				N-gift		bodemanalyse					
			organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90		
bloemkool	plantdatum	25/11/2005			50	21	15	14								alleen NO3
		31/03/2006			78	39	22	17			66	33	19	14		alleen NO3
		22/04/2006		195												30 ton/ha varkensdrijfmest (6,5 kgN/ton)
		22/04/2006							130							20 ton/ha varkensdrijfmest (6,5 kgN/ton)
		28/04/2006	0,0		41											150 kg/ha kas
		3/05/2006	0,7								68					kas
		3/05/2006	0,7									198	134	64		
		9/05/2006	1,6		55						55					275 kg/ha kalkcyanamide
		2/06/2006	5,0									316	191	125		
		10/06/2006	6,1		23											150 kg/ha kalknitraat
		16/06/2006	7,0			156	156					184	184			alleen NO3
		14/07/2006	11,0									139	50	89		alleen NO3
	groenbemester	oogstdatum	w 26-27-28													geen oogstverschillen
zaaidatum		17/07/2006	0,0												snijhaver	
		22/08/2006	5,1			383	149	151	83			184	72	80	32	
		11/09/2006	8,0			191	42	90	59			173	45	84	45	
		11/10/2006	12,3			108	23	32	52			70	13	30	27	
		9/11/2006	16,4			223	91	76	56			241	59	151	32	
		2/03/2007				146	38	44	64			110	30	37	44	
aardappelen	plantdatum	5/04/2007		126											30 ton/ha runderdrijfmest (4,2kgN/ton)	
		5/04/2007							84						20 ton/ha runderdrijfmest (4,2kgN/ton)	
		13/04/2007	0,0													
		23/04/2007	1,4			253	119	81	53			83	36	20	27	
		24/04/2007	1,6									50				185 kg/ha KAS
		28/04/2007	2,1		54											200 kg/ha KAS
		30/05/2007	6,7			395	148	153	94			294	168	73	53	
		8/06/2007	8,0													
		1/08/2007	15,7			96	21	34	41			82	13	29	40	
	oogstdatum	12/09/2007	21,7													geen oogstverschillen
	2/10/2007	24,6			159	61	49	49			97	38	32	27		
	9/11/2007	30,0			133	45	50	38			76	30	22	24		

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha.

Resultaten nitraatresiduwaarde

Gedetailleerde bodemanalyse op 5/11/2006

5/11/2006	Teler			PCG		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	89	2	91	56	3	59
30-60cm	72	4	76	141	10	151
60-90 cm	51	5	56	27	5	32
0-90 cm	212	11	223	224	17	241

Gedetailleerde bodemanalyse op 9/11/2007

9/11/2007	Teler			PCG		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	45	0	45	29	1	30
30-60cm	41	9	50	21	1	22
60-90 cm	36	2	38	21	3	24
0-90 cm	122	11	133	71	5	76

Resultaten van de teeltproductie

Teelt Bloemkool 2006

Gedurende de teelt werden nooit duidelijke verschillen opgemerkt

Oogst: er was geen verschil merkbaar in gewashoogte. De teler vindt dat er wel een klein verschil waar te nemen was in de opbrengst. De kolen volgens de adviesbemesting van het proefcentra werden kleiner gesneden.

Teelt aardappel 2007:

Tabel: Productiebepaling en kwaliteit

obj	-35	35-50	+50	misvorm d	groen	gekloven	Totaal	owg	droge stof %	gew.st.	1.06	1.05
Teler	836	5618	46346	2453	0	2240	57492	406	21,95	5095	0	0
PCG	587	7093	41652	1707	71	0	51110	411,5	22,25	5098	0	0

Demonstratieveld te Nokere

		teler				PCG								opmerkingen							
		teeltweken	N-gift		bodemanalyse				N-gift		bodemanalyse										
			organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60		60-90						
prei	plantdatum	22/11/2005	157	26	145	17	38	90	107		145	17	38	90	25 ton champost (6,28 kgN/ton) 30 ton groencompost (7,13 kgN/ton)						
		24/03/2006			72	45	27	72			45	27									
		27/03/2006																			
		5/04/2006																			
		27/04/2006					105	105													
		12/05/2006			0,0								112	64		48	100 kg/ha Entec 26				
	24/05/2006	1,7										56				207 kg/ha KAS					
	24/06/2006	6,1					148	109			39										
	30/06/2006	7,0												132		82	50				
	12/07/2006	8,7				26													100 kg/ha Entec 26		
	17/07/2006	9,4											68						252 kg/ha KAS		
	22/08/2006	14,6					85	47			18	20				97	54	21	21		
oogstdatum	28/08/2006	15,4													tot in september; hogere opbrengst PCG						
	11/09/2006	17,4			149	82	32	35			92	41	29	22							
	11/10/2006	21,7			242	124	78	40			140	66	32	41							
	9/11/2006	25,9			280	145	104	32			294	173	62	58							
prei	plantdatum	1/01/2007	163	160					107						30 ton groencompost (7,13 kgN/ton) jaar 1 23 ton/ha champignonmest (7,1 kgN/ton)						
		12/05/2007																			
		22/05/2007					99	42			23	34				98	39	24	35		
		31/05/2007																			300 kg/ha KAS
		8/06/2007														81					800 kg/ha Entec 26
		9/06/2007			0,0																
	18/07/2007	5,6					233	150			52	30				212	128	57	27		
	31/07/2007	7,4														35				130 kg/ha KAS	
	30/08/2007	11,7					98	34			35	29				83	31	32	20		
	7/09/2007	12,9														80				296 kg/ha KAS (Rij)	
	10/09/2007	13,3				31														120 kg/ha Entec 26	
	2/10/2007	16,4					98	34			35	29				250	202	24	24		
29/10/2007	20,3													hogere opbrengst PCG							
9/11/2007	21,9			56	13	15	28			92	34	27	32								

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha. De inbreng van N uit compost, gerekend aan 7.15kg/ton (uit analyseverslag), werd over 2 jaar gespreid volgens een verdeelsleutel 50/50. (Band) : Bandbemesting; (Rij): Rijbemesting

Resultaten nitraatresiduwaarde

Gedetailleerde bodemanalyse op 9/11/2006

9/11/2006	Teler			PCG		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	142	3	145	171	2	173
30-60cm	100	4	104	58	4	62
60-90 cm	28	4	32	53	5	58
0-90 cm	270	10	280	282	12	294

Gedetailleerde bodemanalyse op 9/11/2007

9/11/2007	Teler			PCG		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	13			34		
30-60cm	15			27		
60-90 cm	28			32		
0-90 cm	56			92		

Resultaten van de teeltproductie

Teelt Prei 2006

Tabel: Gewasbeoordeling

Object	Uniformiteit	Kleur blad	Stand blad	Bladbreuk	Sleet	Papier	Purpervlekken	Roest	Schonings- gemak
PCG	7,5	6	7	7	9	9	9	9	8
Teler	8	6,5	7,5	7	9	9	9	9	8
1=	heterogeen	bleek	neerhangend	veel	veel	veel	veel	veel	slecht
9=	uniform	donker	opgericht	geen	geen	geen	geen	geen	goed

Tabel: Opbrengrstbepaling

	Kwaliteitssortering (gewicht)				Maatsortering (gewicht)			
	Opbrengrst	% Flandria	% Klasse 1	% Klasse 2	-2%	%2-3	%3-4	4%
teler	42	50	46	4	1	53	45	0
pcg	38	59	32	8	3	71	27	0
	in Ton / ha	100% = Opbrengrst verkoopbaar			100%= opbrengrst verkoopbaar			

Tabel: Opbrengrstbepaling(vervolg)

	% Verkoopbaar	% Afval	% Schieters	% Wegval
teler	93	6	0	1
pcg	80	8	0	12
	100% = plantaantal			

Teelt Prei 2007

Ras fahrenheit

Tabel: Gewasbeoordeling

	Uniformiteit	Kleur blad	Bladstand	Sleet	Papiervlekken	Purpervlekken	Roest	Trips
teler	6,5	6,8	7,8	6,9	8,1	7,5	9,0	7,5
pcg	7,0	7,6	7,9	7,1	8,4	8,5	9,0	8,3
Legende								
1=	heterogeen	bleek	neerhangend	veel	veel	veel	veel	veel
9=	uniform	donker	opgericht	geen	geen	geen	geen	geen

Tabel: Gewasbeoordeling (vervolg)

	Schonings- gemak	Bladbreuk	Bruine schachtstrepen	Sluiting schacht	Knobbel- vorming	Snijvlak blad	Kleur overgang	Fusarium
teler	7,3	7,4	8,0	7,3	7,6	8,0	7,1	8,3
pcg	8,3	6,1	7,8	7,3	8,1	8,0	6,4	7,0
Legende								
1=	slecht	veel	veel	open	veel	opengekruld	onregelmatig	veel
9=	goed	geen	geen	gesloten	geen	scherp	scherp afgelijnd	geen

Tabel: Opbrengebepaling

	Opbrengst	Kwaliteitssortering (gewicht)			Maatsortering (gewicht)			
		% Flandria	% Klasse 1	% Klasse 2	%-2	%2-3	%3-4	%+4
teler	46,7	60	40	0	2	50	44	4
pcg	52,6	75	24	1	3	28	63	7
	in Ton / ha	100% = Opbrengst verkoopbaar			100%= opbrengst verkoopbaar			

Tabel: Opbrengebepaling(vervolg)

	% Verkoopbaar	% Afval	% Schieters	% Wegval	Gemiddeld stukgewicht	Kwaliteitssortering (gewicht)			
						% Afval	% Flandria	% Klasse 1	% Klasse 2
teler	92	0	0	8	260	0	60	40	0
pcg	94	0	0	6	286	0	75	24	1
		100% = plantaantal			in gram	100% = Totale productie (verkoopbaar + onverkoopbaar)			

Demonstratieveld te Aarsele

Teelt			teeltweken	teler						PCG						opmerkingen	
				N-gift		bodemanalyse				N-gift		bodemanalyse					
				organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90		
spinazie		22/11/2005				408	99	175	134			408	99	175	134	30 ton groencompost (7,13 kgN/ton) 252 kg/ha KAS 370 kg/ha KAS	
		14/04/2006				109	15	21	73			109	15	21	73		
		14/04/2006								107							
	zaaidatum	19/04/2006	0,0														
		3/05/2006	2,0		68												
		3/05/2006	2,0								100						
prei	oogstdatum	30/05/2006	5,9									63	26	37	30 ton stalmest (7,1 kgN/ton) 200 kg/ha Entec 26 111 kg/ha KAS		
		2/06/2006	6,3														
	plantdatum	6/07/2006	11,1		213											300 kg/ha Entec 26	
		17/07/2006	0,0			52	203	108	95			30	161	89	72		
		26/07/2006	1,3														
		22/08/2006	5,1				353	159	142	52			369	178	126		65
		11/09/2006	8,0				470	161	184	125			310	85	156		68
		10/10/2006	12,1			78											
		11/10/2006	12,3				447	171	164	112			311	86	138		87
		9/11/2006	16,4				428	151	141	136			326	67	127		132
28/11/2006	19,1				366	91	130	145			167	27	38	102			
21/12/2006	22,4				250	35	99	116			67	18	8	42	meting schacht + productie meting schacht + productie		
aardappelen	oogstdatum	23/02/2007	31,6												30 ton groencompost (7,13 kgN/ton) jaar 1		
		23/02/2007					117	23	24	70			51	13		12	25
		24/03/2007			178												
	plantdatum	15/04/2007														25 ton stalmest/ha (7,1 kgN/ton) 350 kg/ha Entec 26 659 kg/ha KAS	
		16/04/2007	0,0			91											
		24/04/2007	1,1														
		30/05/2007	6,3				220	134	36	51			178	248	124		70
	oogstdatum	1/08/2007	15,3				63	23	14	27			53	18	14	21	geen oogstverschillen
		5/09/2007	20,3														
		3/10/2007	24,3				95	47	31	17			64	27	19	18	
	9/11/2007	29,6				84	32	27	25			64	26	15	23		

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha.

De inbreng van N uit compost, gerekend aan 7.15kg/ton (uit analyseverslag), werd over 2 jaar gespreid volgens een verdeelsleutel 50/50.

Resultaten nitraatresiduwaarde

Gedetailleerde bodemanalyse van 9/11/2006

9/11/2006	Teler			PCG		
	meting	meting	meting	meting	meting	meting
bodemlaag	Kg NO3-N	Kg NH4-N	Kg Nmin	Kg NO3-N	Kg NH4-N	Kg Nmin
0-30 cm	139	12	151	57	10	67
30-60cm	135	6	141	119	8	127
60-90 cm	131	5	136	124	8	132
0-90 cm	405	23	428	300	26	326

Gedetailleerde bodemanalyse van 9/11/2007

9/11/2007	Teler			PCG		
	meting	meting	meting	meting	meting	meting
bodemlaag	Kg NO3-N	Kg NH4-N	Kg Nmin	Kg NO3-N	Kg NH4-N	Kg Nmin
0-30 cm	24	8	32	20	6	26
30-60cm	24	3	27	12	3	15
60-90 cm	21	4	25	20	4	23
0-90 cm	69	15	84	51	13	64

Resultaten van de teeltproductie

Teelt spinazie 2006

nitraatresidu bij oogst in blad: teler 967; proefcentrum 1756 mg/kg

De gewasstand van de spinazie was het best in het deel bemest door het PCG, de bladkleur was donkerder en het gewas uniformer.

Teelt Prei 2006

N=20

Meting op	28/11/2006	21/12/2006	23/01/2007	23/02/2007
Gemiddelde diameter	2,8 +-0,4	3,0 +- 0,4	2,9 +- 0,4	2,9 +- 0,4
gemiddeld stukgewicht ongeschoond (g)	299	342	404	379
gemiddeld stukgewicht geschoond (g)	259	293	326	320

Teelt aardappelen 2007

Tabel: Productiebepaling en kwaliteit

obj	-30	30-60	+60	misvormd	groen	gekloven	Totaal	owg	droge stof %	gew.st.	1.06	1.05	1.06 %	1.05 %
Teler	1173	35341	6613	1956	836	0	45920	341	19	5141	1166	156	23	3
PCG	1173	38008	4035	574	355	773	44919	364	20	5101	319	89	6	2

Demonstratieveld te Nevele

Teelt		teler							PSKW							opmerkingen
		teeltweken	N-gift		bodemanalyse				organisch	mineraal	Nmin	bodemanalyse				
			organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90				organisch	mineraal	Nmin	0-30	
groenbemester	zaaidatum	22/11/2005			229	44	97	88			229	44	97	88	20 ton varkensdrijfmest (6,5kgN/ton) 120 kg/ha KAS	
		24/03/2006	0,0		39	39				39	39					
		9/06/2006	11,0		22	8	14			22	8	14				
		4/07/2006	14,6	130					130							
boterbonen	zaaidatum	11/07/2006	0,0							32						
		14/07/2006	0,4		124	82	42			124	82	42				
		22/08/2006	6,0		230	125	64	42		178	91	58	30			
		11/09/2006	8,9		126	18	59	49		83	15	35	33			
oogst	oogstdatum	1/10/2006	11,7											geen oogstverschillen		
raaigras	zaaidatum	11/10/2006	13,1		120	25	47	48		95	25	32	38			
		9/11/2006			174	66	57	51		136	57	42	37			
		2/03/2007			39	12	11	16		35	13	11	12	250 kg/ha Kas		
		18/03/2007		68						68						
		2/05/2007			27	9	9	9		26	8	10	9			
prei	plantdatum	16/07/2007												300kg/ha 10-11-8 204 kg/ha kas		
		1/08/2007	0,0	30						30						
		9/08/2007	1,1							55						
		13/09/2007	21,4		207	124	59	25		196	129	44	23	250 kg/ha Kas (Rij)		
		23/09/2007	22,9	68												
		2/10/2007	24,1		199	76	78	45		264	95	88	81			
		9/11/2007	29,6		416	210	115	91		215	76	82	57			

De vermelde resultaten staan in eenheden N/ha. De inbreng van N uit compost, gerekend aan 7.15kg/ton (uit analyseverslag), werd over 2 jaar gespreid volgens een verdeelsleutel 50/50.(Band) : Bandbemesting; (Rij): Rijbemesting

Resultaten nitraatresiduwaarde

Gedetailleerde bodemanalyse van 9/11/2006

9/11/2006	Teler			PCG		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	63	3	66	54	3	57
30-60cm	54	3	57	39	3	42
60-90 cm	47	4	51	34	3	37
0-90 cm	164	10	174	127	9	136

Gedetailleerde bodemanalyse van 9/11/2007

9/11/2007	Teler			PCG		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	158	52	210	71	5	76
30-60cm	110	5	115	79	3	82
60-90 cm	86	5	91	54	3	57
0-90 cm	354	62	416	204	11	215

Resultaten van de teeltproductie

Teelt Boterbonen 2006

Beoordeling op 25/9/2006: Er is geen verschil tussen de objecten waar te nemen.

Oogst op 4/10/2006: Teler 17,515 ton/ha

PCG 18,171 ton/ha

Teelt prei 2007

Datum: 14/11/07

Veldbeoordeling

Plantstadium (BBCH): 19-41

object	Uniformiteit	Kleur blad	Stand blad	Sleet	Papier- vlekken	Purper- vlekken	Roest	Trips	Beschrijving
teler	8	7,5	6	9	9	9	9	8	jong gewas
pcg	8,5	7	6	9	9	9	9	8	jong gewas
Legende 1= heterogeen bleek neerhangend veel veel veel veel veel									
9= uniform donker opgericht geen geen geen geen geen									

Demonstratieveld te St-Martens-latem

Teelt		teeltweken	teler						PCG						opmerkingen
			N-gift		bodemanalyse				N-gift		bodemanalyse				
			organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	organisch	mineraal	Nmin	0-30	30-60	60-90	
alternatieve sla	plandatum	24/03/2006			262	65	93	104			262	65	93	104	ontsmet met monam 600 kg/ha Entec Perfect 222 kg/ha KAS
		1/04/2006													
	19/04/2006			185	29	61	95			185	29	61	95		
	12/05/2006	0,0	84												
	12/05/2006	0,0						60							
alternatieve sla	oogstdatum	9/06/2006	4,0							91	91			geen oogstverschillen PCG geen oogstverschillen teler 500 kg/ha Entec Perfect 196 kg/ha KAS geen oogstverschillen	
		30/06/2006	7,0							47	47				
	8/07/2006	8,1													
	16/07/2006	0,0	70												
	16/07/2006	0,0						53							
alternatieve sla	oogstdatum	18/08/2006	4,7											600 kg/ha Entec Perfect 281 kg/ha KAS	
		22/08/2006	5,3		265	122	95	48		275	116	82	77		
	1/09/2006	6,7		222	70	91	61		225	87	79	59			
	4/09/2006	0,0	84												
	4/09/2006	0,0						76							
alternatieve sla	oogstdatum	12/10/2006	5,4		310	118	116	77		295	136	82	77	geen oogstverschillen	
		8/11/2006	9,3												
		9/11/2006	9,4		267	91	102	75		230	82	83	66		
alternatieve sla	plandatum	13/03/2007	0,0		137	22	52	64			91	18	33	41	322 kg/ha KAS 714 kg/ha Entec Perfect geen oogstverschil
		14/03/2007	0,1	100						87					
	14/03/2007	0,1													
	2/05/2007	7,1													
	2/05/2007			223	67	67	88		120	42	37	41			
alternatieve sla	plandatum	30/05/2007			216	136	39	41		192	107	47	38	alleen NO3 500 kg/ha Entec Perfect 278 kg/ha KAS	
		25/06/2007			122	122			49	49					
	28/06/2007	0,0	70												
	28/06/2007	0,0						75							
	25/07/2007	3,9		213	99	49	65		210	105	50	55			
alternatieve sla	plandatum	10/08/2007	6,1		287	126	83	78		223	75	77	71	geen oogstverschil 430 kg/ha KAS 500 kg/ha Entec Perfect	
		20/08/2007							116						
		21/08/2007	0,0	70											
		2/10/2007	6,0		209	41	82	86		321	100	110	111		

oogstdatum	9/10/2007	7,0														opbrengst hoger PCG
	9/11/2007	11,4			233	38	85	110			227	58	94	76		

Resultaten nitraatresiduwaarde

Gedetailleerde bodemanalyse van 9/11/2006

9/11/2006	Teler			PCG		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	86	5	91	78	4	82
30-60cm	96	6	102	79	4	83
60-90 cm	70	5	75	62	4	66
0-90 cm	252	15	267	219	11	230

Gedetailleerde bodemanalyse van 9/11/2007

9/11/2007	Teler			PCG		
bodemlaag	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin	meting Kg NO3-N	meting Kg NH4-N	meting Kg Nmin
0-30 cm	35	3	38	57	1	58
30-60cm	82	3	85	91	3	94
60-90 cm	108	2	110	74	2	76
0-90 cm	225	8	233	222	5	227

Resultaten van de teeltproductie

Teelten: Alternatieve sla 2006

- Oogst 1ste planting: geen verschil tussen object teler en object proefcentrum (oogst teler 8/7/06)
 Oogst 2de planting: geen verschil tussen object teler en object proefcentrum; residu nitraat 2280 ppm
 Oogst 3de planting: op beide objecten was goed, nitraatresidu: 2800 ppm

Teelten: Alternatieve sla 2007

Oogstbeoordeling 1ste planting
 oogstdatum: 2/5/2007
 ras: 3 kisten/obj 8st/kist

object	gem. kropgewicht (gram)
1 (teler)	368,7
2A	293,7
2B	372

tussen de objecten is er geen kleurverschil te zien, wel zijn de kroppen van obj. 2A(rijenb.) kleiner

Oogstbeoordeling 2de planting

Er was bij de oogst geen enkel verschil te bemerken. Aangezien er een klein verschil was in plantdatum is geen oogstbeoordeling gebeurd.

Oogstbeoordeling 3de planting

oogstdatum: 9/10/2007
 ras: Murai

Object	Uniformiteit	Krop omvang	Bladkleur	Bremia	Rand	Smet	Aantasting	Bladglans
teler	9	8	8,5	/	9	7	7	8
pcg	9	8	9	/	9	7	7	8
1=	heterogeen	klein	bleek	veel	veel	veel	veel	mat
9=	uniform	groot	donker	geen	geen	geen	geen	glanzend

Object	Beschrijving	Malsheid	Zijscheutvorming	Schotaanleg
teler	iets meer groen	8	9	9
pcg	donker uniform gewas	8	9	9
1=		hard	veel	veel
9=		mals	geen	geen

Object	Stukgewicht	# oogstbaar
teler	21,8	100,00
pcg	23,0	99,00
1=	berekening in kg / 100	%
9=	stuks	%

EVALUATIE VAN DE DEMONSTRATIEWAARDE VAN HET PROJECT

- Is er binnen het project voldoende aandacht besteed aan de demonstratie-activiteit?

Op diverse manieren werd de aandacht gevestigd op het demonstratieproject.

Via artikel in de vakpers werd regelmatig bericht over de resultaten van het project. Dit gebeurde voornamelijk door het vakblad "Proeftuinnieuws". De oplagen van het nummer bedrage 3.050 exemplaren. Volgende artikels verschenen:

Coopman, F., Callens, D. (2007) Nieuwe mestdecreet: in de praktijk. 17(18):41-42

De Bruyne L. (2007) Geen geflaneer op bemestingsboulevard. 17(18):42-43

De Nies J., De Rooster L., De Reycke L., Coopman F., Callens D. (2008) Reductie van reststikstof in de vollegrondsgroenteteelt: Minder reststikstof met doordacht bemesten. 18(2):28-30

De Nies J., De Rooster L., De Reycke L., Coopman F., Callens D. (2007) Reductie van reststikstof in de vollegrondsgroenteteelt: Minder bemesten kan 17(2):20-22

De Nies J., Philips, S (2007) Telers enthousiast over demonstratieproject reductie reststikstof. Proeftuinnieuws, 17(20):41-43

Op avondvergaderingen van telerskringen werd het project toegelicht en resultaten, voor zover bekend, weergegeven.

Op volgende data waren er voordrachten waar het demonstratieproject belicht werd:

14/02/08 Luc De Rooster (Kring vollegrondsgroenten Putte)

30/01/08 Luc De Rooster (Kring Witloof- Groenten Schriek)

22/01/08 Luc De Rooster (Kring Mechelen – Willebroek groentetelers)

18/01/08 Luc De Rooster (Kring Sint-Katelijne-Waver vollegrondsgroenten)

02/10/07 Luc De Rooster (Roeselare Tuinders)

20/12/07 Luc De Rooster (Puurs Groentetelers)

13/09/07 Luc De Reycke (bemesting in de groenteteelt in Eemnes (Nederland))

04/10/07 Luc De Reycke (bemesting en bodemverbetering te Assenede)

17/01/08 Luc De Reycke (Greenbow bemesting en gewasbescherming)

16/01/08 Luc De Reycke (bemesting en bodemverbeteraars)

06/02/08 Luc De Reycke (bemesting en bodemverbeteraars)

24/11/06 Danny Callens Voordracht kring preitellers

12/01/07 Danny Callens Voordracht cursusavond POVLT

13/01/07 Danny Callens Voordracht groene kring

29/01/07 Danny Callens Voorstelling Poster Agro-Expo

07/02/07 Danny Callens Voordracht tuinders

14/03/07 Danny Callens Voordracht BB (Licht en Ruimte)

20/03/07 Danny Callens Voordracht PROCLAM

22/04/07 Danny Callens Voordracht Dag van de Aarde

Via geleide bezoeken kregen telers de kans zelf aanwezig te zijn bij de proeven die in het kader van het demonstratieproject werden aangelegd.

09/12/07: Geleid bezoek bij teler (toelichting resultaten) (Regio Antwerpen)

03/12/07: Geleid bezoek aan de proef te Puurs (Regio Antwerpen)

26/06/07: Geleid bezoek aan de proef te Aarsele (Regio Oost-Vlaanderen)
04/07/07: Geleid bezoek aan de proef te Aalter (Regio Oost-Vlaanderen)
26/10/07: Geleid bezoek aan de proef te Aalter (Regio Oost-Vlaanderen)
29/09/07: Opendeurdag PCG, toelichting bij de demoproeven (Regio Oost-Vlaanderen)
01/10/07: Geleid bezoek aan de proeven (Regio Oost-Vlaanderen)

20/10/06 Geleid bezoek (Regio West-Vlaanderen)
19/10/07 Geleid bezoek (Regio West-Vlaanderen)
23/10/07 Geleid bezoek (Regio West-Vlaanderen)
14/12/07 Geleid bezoek tuinders (Regio West-Vlaanderen)

Op het einde van het project was het de bedoeling een grote studieavond te organiseren. Dit is gebeurd in samenwerking met de Vlaamse Overheid. De voorstelling kaderde in een grotere thema avond rond het probleem van het nitraatresidu. Naast dit demoproject kwam ook de mestbank aan het woord en werd het demoproject “Beperken nitraatresidu in vollegrondsgroenten via een beredeneerde N-bodembalans” besproken.

In totaal werden twee studieavonden georganiseerd gesitueerd in de belangrijkste tuinbouwgebieden. In de regio Antwerpen gebeurde dit op 18/2/08 op het Proefstation voor de Groenteteelt. In de regio West-Vlaanderen gebeurde dit op 3/3/08 op REO-veiling.

Een samenvatting en de respons op bovenvermelde activiteiten is in bijlage te vinden.

- Is er voldoende reactie geweest van het doelpubliek (+ reden)?

De reactie van de tuinders op het demonstratieproject was zeer positief. Gezien de actuele problematiek rond de reststikstof was informatie en demo op vlak van reductie wenselijk. Het feit dat de demonstratieproeven op praktijkpercelen plaatsvonden, werd als een pluspunt ervaren. De samenkomst op voorlichtingsactiviteiten was steeds talrijk. Ook de grote studievonden op het einde van de het project waren succesvol.

- Was het doelpubliek ontvankelijk voor de gedemonstreerde technieken en praktijken?

Uit de vraagstelling en de reactie blijkt dat het publiek heel open staat voor de gedemonstreerde activiteiten. Sommige telers waarbij de demoproeven werden uitgevoerd passen na afloop van het project wel gedeeltelijk technieken toe die een reductie op de reststikstof beoogen. Zo werd bij sommigen het gebruik van dierlijk mest achterwege gelaten of werd de mechanisatie voor band- en rijbemesting aangepast.

- Welke documenten of acties werden verspreid via elektronische vorm (mail of web)?

Op de website van de proefcentra werden geleide bezoeken en studiedagen aangekondigd. Via email werden de telers, voorzitters van kringen, betrokken partijen (veilingen, groenteverwerkende bedrijven, boerenbond,...) op de hoogte gesteld van voordrachten en opendeurdagen.

CONCLUSIES/APPRECIATIE

- Zijn de doelstellingen van het project gehaald, zowel wat betreft het gedemonstreerde, betreft de technische aspecten als wat betreft het project in zijn geheel? Werd het bedoelde effect naar duurzaamheid gehaald?

De verschillende doelstellingen van het project waren:

1. *Door het uitvoeren van een gefractioneerde bemesting zal de hoeveelheid reststikstof op het einde van de teeltperiode op een laag en aanvaardbaar niveau zitten zodat uitspoeling sterk vermeden wordt.*

Bij het uitvoeren van deze doelstelling is niet alleen gewerkt rond gefractioneerde bemesting, maar ook andere technieken als band- rijbemesting, inzaaien van een groenbemester, dosering van dierlijke mest, gebruik van compost kwamen aan bod. Het bleek echter dat op vele percelen niet onder de wettelijke norm voor nitraatresidu kon geëindigd worden. In vergelijking met de bemesting door teler werd en wel minder gemeten en in dit opzicht was er dus minder uitspoeling van nitraat.

2. *Door demonstratie zal aangetoond worden dat met adviesbemesting een evenwaardige productie wordt bekomen, zowel kwalitatief als kwantitatief.*

In de meeste gevallen werd aan deze doelstelling voldaan. Echter op enkele percelen, voornamelijk in 2007, werd er een opbrengstverlies genoteerd. De reden hiervoor was dat de mineralisatie op sommige percelen te hoog werd ingeschat. Hierdoor was de bijbemesting te laag of werd ze weggelaten.

3. *Door een aangepaste organische bemesting zal aangetoond worden dat er minder ongecontroleerde mineralisatie optreedt.*

Voor duidelijke verschillen tussen de adviesbemesting en de bemesting van de teler is een periode van 2 jaar te kort. Doordat de percelen in 2008-2009 verder worden opgevolgd zal dit in een latere fase beter aan te tonen zijn.

4. *De voordelen van band- en rijbemesting zal aan de telers toegelicht worden.*

Dit kwam aan bod op verschillende percelen en werd uitvoerig besproken in verslagen en op studieavonden.

5. *Door de georganiseerde bezoeken en de studieavonden wordt een grote groep van telers bereikt die overtuigd kunnen worden om een beredeneerde bemesting toe te passen. De implementatie op de praktijkbedrijven wordt hierdoor verzekerd.*

Met het demonstratieproject werd zeker een grote groep telers bereikt. De velen is er zeker de overtuigen dat een beredeneerde bemesting het nitraatresidu gedeeltelijk kan verlagen. Bedrijven zullen meer aandacht hebben voor de technieken die zij toepasbaar achten. Sommige betrokken telers zullen de functie van voortrekkersrol zeker vervullen. Het zal in de toekomst duidelijk worden in welke mate telers hun bemestingsstrategie aanpassen.

6. *Met dit project zal ook de praktische haalbaarheid van de MAP-normen worden nagegaan.*

Zelfs met een zo efficiënt mogelijke bemesting, blijkt de norm van 90 kg/ha niet altijd haalbaar. De factoren die het nitraatresidu beïnvloeden zijn niet altijd in de hand te houden. Percelen met een rijk bemestingsverleden zijn het moeilijkst in de hand te houden. Het is niet altijd evident om met de stikstofgift in te spelen op de te verwachten mineralisatie.

Op een aantal van de percelen waar het nitraatresidu, volgens adviesbemesting, onder de norm was, werden opbrengstverliezen opgetekend. Dit toont duidelijk aan dat voor bepaalde teeltcombinaties, gegeven een bepaald perceel met eigen karakteristieken, de normen uit het mestdecreet niet haalbaar zijn.

Het effect naar duurzaamheid, betreffende technieken voor een efficiëntere nutriëntbenutting, is duidelijk te situeren op vlak van de besparingen die gerealiseerd kunnen worden.

- Wordt het project onder een of andere vorm verder gezet?

Om het effect van (organische) bemesting op langere termijn te bekijken, is het wenselijk de betrokken percelen verder op te volgen. Hiervoor werd een vervolgproject (Reductie van reststikstof in de vollegrondsgroenteteelt II 2008-2009) aangevraagd en is reeds goedgekeurd door de Vlaamse Overheid.

- Hoe verliep de samenwerking tussen de partners en in de projectgroep?

De samenwerking met de partners verliep zeer vlot. Bewijs daarvan is de grote vertegenwoordiging van de leden op de stuurgroepvergaderingen.

Ook de communicatie met de uitvoerende projectpartners liep goed, de gemaakte afspraken werden gedurende het project nagekomen.

- Evalueer de wijze waarop de sturing en opvolging van het project gebeurde.

De uitvoering van het project werd toegelicht op de stuurgroepvergaderingen. Hier kregen de stuurgroepleden de kans om suggesties te formuleren. Met de suggesties werd rekening gehouden in de verdere uitvoering van het project.

Kleine praktische zaken die voor een correcte uitvoering van het project zorgden, werden telefonisch of per email bijgestuurd.

- Zijn de indicatoren opgenomen in het projectvoorstel gerealiseerd?

De indicatoren waren technieken te demonstreren die een stikstofreductie beoogden. Het project is hier zeker in geslaagd. Reductie werd er bekomen zowel op vlak van het gebruik van stikstof als van een lagere nitraatresiduwaarde. Bovendien zijn in het project alle mogelijk technieken die de reststikstof kunnen verminderen aan bod gekomen.

- Welke factoren hebben ertoe geleid dat het project geslaagd is of niet geslaagd is ?

Ten eerste is de uitvoering van het project geslaagd gezien de zeer positieve resultaten die behaald werden. In 2006 en 2007 werd resp. een vermindering van 31 en 38 % op de hoeveelheid reststikstof gerealiseerd. Ten tweede was ook de aandacht dat het project kreeg een succesvolle factor, zowel artikels in vakbladen als de opkomst op demoactiviteiten. Meer details over de activiteiten zijn te vinden in de bijlage. Ook de mestbank heeft interesse voor het project. Concreet zijn ze opgenomen in de stuurgroep van het vervolgproject "Reductie van reststikstof in de vollegrondsgroenteteelt II".

3. BIJLAGEN

Bijlage 1

Artikel Proeftuinnieuws: Nieuwe mestdecreet: in de praktijk.

Bijlage 2

Artikel Proeftuinnieuws: Geen geflaneer op bemestingsboulevard.

Bijlage 3

Artikel Proeftuinnieuws: Reductie van reststikstof in de vollegrondsgroenteteelt:
Minder reststikstof met doordacht bemesten.

Bijlage 4

Artikel Proeftuinnieuws: Reductie van reststikstof in de vollegrondsgroenteteelt:
Minder bemesten kan!

Bijlage 5

Artikel Proeftuinnieuws: Telers enthousiast over demonstratieproject reductie
reststikstof.

Bijlage 6

PowerPoint Presentatie - studieavond Reductie Reststikstof (7 pag)

Bijlage 7

Overzicht van de georganiseerde activiteiten met respons